

Elektronski mjesecnik za evropske integracije – broj 36, septembar, 2008.

INTERVJU
Sekretarka
sekretarijata za
evropske
integracije
Ana Vukadinović

ANALIZA
Zašto je
Crna Gora
svijetao primjer
u regionu

IZAZOVI U EU
Moderno
opštvo u
"staroj" Evropi

TEMA BROJA

**Zašto civilni sektor i
opozicija različito vide
napredak Crne Gore
od Vlade i EK**

NOVEMBAR

Već treću godinu zaredom, od juna do prvih dana oktobra, posmatramo jeftine sapunice u izvođenju crnogorskih institucija na koje, vjerovatno zbog strateških interesa, Brisel gleda uglavnom pozitivno, kao neupućena komšinica.

Tako, posljednjih mjeseci, policija pronalazi kilograme heroina, privodi moćnike koji su se drznuli da devastiraju prostor, inspekcije se obrušavaju na nelegalno podignute objekte na Adi Bojani, pred sudovima su poslije skoro dvije decenije slučaj Morinj i akteri progona Bošnjaka i Muslimana...

Uz to, Vlada nas ubjeduje da je pravosude "potpuno reformisano", kažu i da je "evidentan" uspeh u borbi protiv pranja novca.

Ako redovno konzumirate Drugi dnevnik takozvanog javnog servisa RTCG skoro da ste u dilemi da li Finskoj sa pravom pripada sinonim blagostanja.

Nagradno pitanje glasi: da li crnogorska vlast sve navedeno radi kako bi Izvještaj o napretku za 2008. godinu bio što pozitivniji (treba aplicirati za članstvo u EU, a i parlamentarni izbori su sve bliži) ili je pravna država počela prve korake?

Da pojednostavimo stvari. Vjerujete li da će gradevinska i turistička inspekcija do 5. novembra, kada Evropska komisija objavljuje Izvještaj, na Adi Bojani srušiti ljetnjikove visokih policijskih funkcionera i tajkuna bliskih premijeru ili će oni i dogodine na ušću Bojane ubijati komarce? Vjerujete li da će sudovi pokrenuti pitanje komandne ogovornosti za logor Morinj i deportaciju Muslimana – Bošnjaka? Da će gradnja u Lipcima biti obustavljena ili će se ponoviti Zavala (možda bi i Svetozar Marović bio saslušan da je gradnja vila počela koji mjesec kasnije)?

Ako bi, kojim slučajem, bilo odlučeno da godina traje od juna do prvih dana oktobra ili, što je izvodljivije, da Evropska komisija, umjesto godišnjih, piše kvartalne Izvještaje o napretku, došli bi u opasnost da živimo u virtuelnoj stvarnosti.

V.Z.

Maurer pohvalio Crnu Goru (9. septembar) – Crna Gora u integracijama prednjači u odnosu na susjede, ocjenio šef Delegacije Evropske komisije (EK) u Crnoj Gori **Leopold Maurer**. On je kazao da je Crna Gora napredovala u borbi protiv korupcije i organizovanom kriminalu, ali je dodao da je rano procjenjivati da li će Izvještaj o napretku za 2008. godinu biti pozitivan.

Leopold Maurer

Ren zadovoljan primjenom SSP (12. septembar) – Evropski komesar za proširenje **Olli Rehn** kazao da su rezultati Crne Gore u primjeni Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) za sada zadovoljavajući. "Ono što ostaje kao bitno jeste da je potrebno znatno više borbe protiv korupcije, kao uostalom i u svim državama zapadnog Balkana", rekao je Rehn.

Delegacija EK umjesto EAR-a (12. septembar) – Delegacija EK u Podgorici preuzeala je od Evropske agencije za rekonstrukcije (EAR) odgovornost za upravljanje projektima iz CARDS programa. Mandat EAR-a završava se u decembru ove godine. EAR je formirana u decembru 2000. godine sa mandatom da implementira CARDS projekte vrijednosti do 1,6 milijardi eura kroz svoje operativne centre u Podgorici, Skoplju, Beogradu i Prištini. Crna Gora je preko EAR-a od 2001. do 2006. godine iskoristila više od 100 miliona eura

Srbija još čeka na Privremeni sporazum (15. septembar) – Savjet ministara EU nije donio odluku o odmrzavanju Prelaznog trgovinskog sporazuma sa Srbijom, jer se Holandija usprotivila tome, zahtjevajući punu saradnju Beograda sa Haškim tribunalom, što podrazumjeva privođenje pravde **Ratka Mladića**. Olli Rehn je ohrabrio vlasti u Srbiji da počnu sa jednostranom primjenom SSP, kako bi joj to olakšalo dobijanje statusa kandidata u 2009. godini.

Neažurnost sudova može biti problem (17. septembar) – Neažurnost suda u 2007. godini može biti dio kočnice na putu Crne Gore ka EU, ocijenila predsjednik Vrhovnog suda **Vesna Medenica**.

Konstitutivna sjednica NSEI-a (18. septembar) – Predsjednik Nacionalnog savjeta za evropske integracije (NSEI) **Srđan Milić** izjavio da to savjetodavno tijelo ne smije biti posmatrano kao "još jedna politička arena". Zaključeno je da se na sljedeću sjednicu pozovu premijer **Milo Đukanović** i vicepremijerka **Gordana Đurović**.

Sporazum o saradnji sa EUROPOLOM (19. septembar) – Sporazum o strateškoj saradnji Crne Gore i Evropske policijske kancelarije potpisali su u Podgorici ministar unutrašnjih poslova **Jusuf Kalamperović** i direktor EUROPOL-a **Maks Peter Rasel**. Rasel je ocijenio da Sporazum pruža "čitav niz mogućnosti" objema stranama jer će biti u mogućnosti da razmjenjuju informacije od strateškog značaja, najbolju praksu, ekspertizu, znanje i iskustvo.

POGLED IZ EVROPE

Godina zapadnog Balkana

Zemlje zapadnog Balkana imaju perspektivu pridruženja Evropskoj uniji (EU) čim ispune sve neophodne kriterijume.

Irsko "ne" Lisabonskom ugovoru je, međutim, stvorilo nove nedoumice oko budućih proširenja. Hoće li imati uticaja na ovaj proces?

Ne smije se dozvoliti da ima uticaja. Proširenja nijesu bila dio rasprave u Irskoj, i ne smiju se koristiti kao izgovor za neuspjeh referenduma.

Nama je Lisabonski ugovor potreban kako bi EU, takva kakva je, bolje funkcionalisala. To što ugovor neće uskoro stupiti na snagu ne znači da mi možemo diti ruke od rada na miru i prosperitetu koji su od fundamentalnog značaja za EU i njene građane.

U junu je Evropski savjet potvrdio perspektivu pristupanja EU zemalja zapadnog Balkana. Od tada smo već

Proces proširenja je ponovo stavljen u pokret – nije ekspresni voz, ali ipak ide

otvorili neka poglavla pregovora sa Hrvatskom i Turском. EU je potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) sa Bosnom i Hercegovinom i Srbijom. Proces proširenja je ponovo stavljen u pokret – nije ekspresni voz, ali ipak ide.

Širom Balkana, zemlje koje su do nedavno ratovale među sobom užurbanore rade na uspostavljanju regionalne saradnje, energetske zajednice, saobraćajne unije i zone slobodne trgovine. Sve se grozničavo pripremaju za članstvo u EU. Naravno, mnogo toga još mora biti urađeno na planu borbe protiv korupcije ili reforme javnih uprava i sudstava.

Komisija će početkom novembra predstaviti paket dokumenata vezanih za proširenja, koji uključuje izvještaje o napretku pojedinih zemalja, kao i prijedloge vezane za naredne korake u ovom procesu koji će biti ponuđeni na razmatranje na sastanku Evropskog savjeta u decembru.

Pregovori o pristupanju sa Hrvatskom dobro napreduju. Očekujem da će dobar dio preostalih poglavla biti otvoren tokom oktobra, iako će možda

Olli Rehn

oni najteži morati da budu otvoreni tek tokom češkog predsjedavanja. Smatramo da je moguće da će jedan broj poglavljia biti zatvoren već tokom proljeća, kako bi se tehnički dio pregovora završio do kraja iduće godine.

Izvještaj o napretku Bivše jugoslovenske republike Makedonije će ocijeniti uspjeh u ispunjavanju ključnih prioriteta Partnerstva o pristupanju, posebno u domenu sudske i administrativne reforme i izbornih standarda. Preporuke vezane za početak pregovora o pristupanju zavisile će od ocjena Izvještajnika.

Nova Vlada u Srbiji je postavila

Zamjenik predsjednika EK Jacques Barrot je nedavno potvrdio da bi zemlje koje su najdalje dospjele u ispunjavanju zadatih kriterijuma mogle biti oslobođene viza već prije kraja 2009. godine

evropske integracije kao ključni prioritet i predstavila vrlo ambiciozni program reformi. Hapšenje Radovana Karadžića je pokazalo da je Vlada Srbije odlučna da u potpunosti saraduje sa Haškim tribunalom.

Kao što je predsjednik Barroso već njavio, Srbija bi mogla dobiti status kandidata tokom iduće godine. Ta je mogućnost još izvjesnija otkako je prošle nedelje Skupština Srbije ratifikovala SSP. Radikali, koji se oduvijek protive članstvu u EU su se uzdržali od glasanja, što može biti znak čvršćeg nacionalnog konsenzusa

u Srbiji oko evropskih ciljeva.

Albanija, Crna Gora i Bosna i Hercegovina sada imaju zadatak da primijene svoje sporazume, uključujući i trgovinske odredbe.

Dijalog o liberalizaciji viznog režima za zapadni Balkan će dostići vrhunac upravo tokom češkog predsjedavanja. Zamjenik predsjednika Evropske komisije, **Jacques Barrot** je nedavno potvrdio da bi zemlje koje su najdalje dospjele u ispunjavanju zadatih kriterijuma mogle biti oslobođene viza već prije kraja 2009. godine. Komisija će predstaviti svoje procjene do kraja ove godine, ali da bi 2009. godina postala realan cilj dijaloga među državama članicama EU mora biti znatno unaprijeđen za vrijeme češkog predsjedavanja.

Kosovo će i dalje predstavljati jedan od glavnih prioriteta u ovom periodu. Uspješna upotreba trupa u okviru ESDP misije EULEX na Kosovu je od ogromne važnosti. EU ima obavezu da podrži uspostavljanje mira i bezbjednosti na Kosovu i da pomogne njegov ekonomski razvoj, kao i njegov napredak prema EU zajedno sa ostatkom zapadnog Balkana. Kosovo sa svoje strane mora da obezbjeди postojanje demokratskog, multietničkog društva.

Politička pažnja u EU je od nedavno koncentrisana na zonu južnog Kavkaza, što je prirodno i neophodno. Ipak, ne

smijemo zaboraviti na naše prijatelje na zapadnom Balkanu i u Turskoj.

Sve u svemu, 2009. godina će biti godina zapadnog Balkana i partnerstva za istočnu Evropu. To je, svakako, u skladu sa vašim prioritetima i sa motom koji je češka odabrala za svoje predsjedništvo: "Evropa bez barijera".

Izvod iz govora evropskog komesara za proširenje Olli Rehna na konferenciji Ministarstva inostranih poslova Češke "EU i zapadni Balkan", u Pragu, 18. septembar 2008. godine

ZAŠTO DIO CIVILNOG SEKTORA I OPONICIJA RAZLIČITO VIDE NAPREDAK CRNE GORE U EVROPSKIM INTEGRACIJAMA OD VLASTI I EK

Makevijalizam ili neobjektivnost

Briselska oligarhija, inače poznata po svom makinjavičnom, procjenila je da

Piše: Danilo Mihajlović

će njene kolonijalističke interese, odnosno apetite u Crnoj Gori i u regionu najbolje zastupati sadašnja vlast Demokratske partije socijalista (DPS).

Zbog toga Evropska unija i prihvata "frizirane" podatke crnogorskih ministarstava i agencija bez previše skepticizma, uprkos tome "što ih crnogorska realnost demantuje na svakom koraku".

Tim riječima je profesor političke psihologije doc. dr Filip Kovačević odgovorio na pitanje Evropskog pulsa zašto dio civilnog sektora i opozicija u posljednje vri-

je različito vide napredak Crne Gore u evropskim integracijama od vladajuće koalicije i Evropske komisije (EK).

Uprkos tome što se devastacija prostora nastavlja nesmanjenom žestinom, što Skupština skoro i da ne funkcioniše, što je RTCG kao javni servis očigledno pod apsolutnom kontrolom vladajućih struktura, što godinama u sudskim fijokama leže predmeti u kojima su funkcioneri vladajuće partie osumnjičeni za zloupotrebu službenog položaja... Brisel posljednjih mjeseci, kako se primiče 5. novembar kada Evropska komisija objavljuje godišnji Izvještaj o napretku, prim-

Briselska oligarhija prihvata "frizirane" podatke crnogorskih institucija bez previše skepticizma, uprkos tome "što ih realnost demantuje na svakom koraku" jer je procjenila je da će njene kolonijalističke interese najbolje zastupati sadašnja vlast, kazao dr Filip Kovačević

jećuje napredak Crne Gore na putu evropskih integracija.

Kako to da su ocjene iz

Filip Kovačević

posljednjeg Izvještaja EK o napretku, tipa "korupcija je široko rasprostranjena", te "mali napredak je ostvaren

u borbi protiv pranja novca", zvaničnici Komisije preko noći pretvorili u izjave da Crna Gora prednjači u integracijama u odnosu na susjede i da je napredovala u borbi protiv kriminala i korupcije?

"Možete li da zamislite ijednu državu na svijetu, sem naravno korumpiranih banana republika, čije bi institucije stajale po strani, dok nepoznati pojedinci devastiraju dio zaštićenog pojasa morske obale mjesecima? Jeste li primjetili da ni evropski zvaničnici u Podgorici nisu na to reagovali, kao što nijesu ni kod slučaja Zavala? Kakva je onda korist od evropskih "integracija" ako se oštrotne osuđuju flagrantna kršenja postojećih zakona?", pita se Kovačević.

Nedavne pohvale šefa Dele-

EK JE PREPREKA ZA SMJENU VLASTI

Kovačević smatra da bi opozicija trebala da se osloboди iluzije da će EK demokratizovati Crnu Goru.

"Evropska komisija stoji uz sadašnju vlast, i stoga i ona sama postaje prepreka u streljenju crnogorskih građana za stvarnu emancamaciju od dvadesetogodišnje vladavine jedne partie i za konačno uspostavljanje demokratskog multipartizma", navodi Kovačević.

Prema njegovim riječima, jedina moguća osnova za demokratizaciju Crne Gore je uspostavljanje principa smjenljivosti političkih grupacija na vlasti.

"Crna Gora se može demokratizovati samo glasovima svojih građana. Ja zastupam tezu da samo demokratizovana Crna Gora, sa vlašću bez lakeja i hipoteke, može da se izbori za svoje interese pred briselskim neokolonijalistima, što se tiče crnogorske opozicije, čini mi se da je za njih jedini 'spas' principijelno objedinjavanje snaga i formiranje zajedničke liste. To se može uraditi, na primjer, na osnovu platforme za socijalnu pravdu i jednakost. Sve ovo treba uraditi u naredna 2–3 mjeseca, jer ima već više naznaka da će doći do vanrednih izbora", podvlači Kovačević.

gacije EK u Podgorici **Leopolda Maurera** o napretku Crne Gore, Kovačevića ne iznenađuju previše: "Očigledno je crnogorska vlast odradila ili će odraditi pojedine 'poslove' od izuzetne važnosti evropskim komesarima. Vjerovatno je to u vezi sa odlaganjem aplikacije za prijem u status kandidata. Ali, moguće je i da je vezano za stvari koje tek treba da isplivaju na svjetlost dana", smatra Kovačević.

Međutim, Izvršna direktorica Centra za građansko obrazovanje (CGO) **Daliborka Uljarević** razloge za pohvale Evropske komisije vidi u drugim izvorima. "Međunarodna zajednica ne pokazuje dovoljnu posvećenost razumijevanju naših problema i adekvatnom odgovoru na njih. Mi smo tu na neki način i žrtva određenog regionalnog kon-

Daliborka Uljarević

Visoki funkcioner Demokratske partije socijalista (DPS) i predsjednik Odbora za međunarodne odnose i evropske integracije **Miodrag Vučović** drugačije gleda na stvari.

Crna Gora je na neki način i žrtva određenog regionalnog konteksta – imamo najmanji kapacitet da proizvodimo nešto loše u regionu i, samim tim, postajemo po definiciji dobra priča, ocjenjuje Daliborka Uljarević

teksta – imamo najmanji kapacitet da proizvodimo nešto loše u regionu i, samim tim, postajemo po definiciji dobra priča, što se nama u zemlji vraća kao bumerang", kaže ona.

Uljarevićeva objašnjava da to i takvo označavanje nekih napredaka, koji se uočavaju kroz određena dokumenta, ne predstavljaju suštinski napredak.

"Najčešće se radi o tehničkim napretcima, a mi se suštinski ne pomjeramo naprijed. Naprotiv, stepen demokratije u Crnoj Gori značajno je unazaden u protekle dvije godine, što je za sve nas neprijatno iznenađenje", ocjenjuje Uljarevićeva.

Ona dodaje da Evropska unija može veoma mnogo pomoći Crnoj Gori, samo ako hoće jer se u rukama dvadesetsedmorice nalaze ozbiljni mehanizmi prinude, koji su "nerijetko jedini razumljiv argument kod vladajućih struktura".

se dešava u državi, "jedna nedefinisana politička i društvena alternativa", dogovorila da organizuje trku, u disciplini – "ko će više pljunuti po Crnoj Gori".

"To rade konstantno i bez obzira šta o nama pričali i oni koji Crnu Goru objektivno posmatraju. Trebalo bi pitati neke nevladine organizacije organizacije (NVO) zašto kritikuju i stvari, gdje toj kritici mesta nema", tvrdi Vučović.

On dodaje da to samo dokazuje njihovu političku i društvenu neodgovornost, jer im se, kako je rekao, čini da je demokratija samo ono što oni misle da jeste.

Vučović, ipak, priznaje da treba treba biti kritičan i prema dosadašnjem putu države ka EU, jer "uvijek može bolje", ali i dodaje da ne dozvoljava da mu o tome drže lekcije partije čija rukovodstva nesporazume rješavaju šarafcigerima, stranke u kojima se lideri optužuju za diktatorsko ponašanje i one koje se cijepaju bukvalno svakog dana...

"Kada to svedemo, dolazimo do zaključka da ne postoji demokratska alternativa, već obična destrukcija, od koje ne mali broj djeluje anti-crnogorski... Stara smo država, ali skromne demokratske tradicije. Za petnaest godina ne možete savladati vjekove i konzervativizam koji

NIGDJE SE STVARI NIJESU MIJENJALE SAME OD SEBE

Uljarevićeva navodi da je nekoliko puta, u razgovoru sa briselskim zvaničnicima, čula da opozicija u Crnoj Gori nije dovoljno ozbiljna, te da ne postoji dovoljno jaka alternativa vlasti.

"Moj lični argument o svemu tome je da međunarodna zajednica nije dovoljno učinila da stvori tu alternativu, jer ako posmatramo i analiziramo situaciju u regionu, jasno je da se nigdje stvari nijesu mijenjale same od sebe i vodene jedino unutrašnjom dinamikom. Uvijek i svugdje je postojala značajna međunarodna podrška demokratskim procesima, sem u Crnoj Gori, gdje je ona zaista minimalna. Zato, moramo svi da radimo, i civilno društvo i opozicija da u mnogo većoj mjeri animiramo međunarodnu zajednicu da budu naši saveznici u demokratizaciji društva, odnosno da tu priču o evropskim integracijama dovedemo na ono što ona jeste, a to je tranzicija ovog društva u demokratsko", istakla je Uljarević.

stanuje u Crnoj Gori", rekao je on.

Na pitanje zašto EK u izvještaji ma potencira probleme sa korupcijom i kriminalom, a onda javno hvali napredak države, Vuković je odgovorio da "treba biti obazriv kod takvih ocjena međunarodne zajednice, jer se one, između ostalog, zasnivaju i na ulaznim komponentama koje dobijaju i od naših pisaca, koji svakodnevno pišu na razne evropske adrese i stvaraju različite slike o istim pojavama".

"Jedan je Brisel birokratsko-administrativni, a drugi onaj politički... Podsjetiću da je **Olli Rehn**, prvi čovjek za proširenje EU, prije dva mjeseca izjavio da je Crna Gora lider u regionu u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala. Tu nije stavio tačku, već zarez... Te pošasti nemaju nacionalni predznak,

On dodaje da razne institucije često finansiraju neke NVO u čijim projektima i programima uopšte ne postoji pozitivna namjera.

"Često pojedine institucije finansiraju potrebe Crne Gore preko onih kvazialternativnih struktura, koje prvo pojedu taj novac, a učinak im je ocjena – da je Crna Gora loš prostor za investiranje u demokratiju. Kada sve saberete, na gubitku su svi", zaključuje Vuković.

Uz napomenu da se u javnosti često mogu čuti ocjene ili predviđanja da će Izvještaj EK biti pozitivan ili negativan, sekretarka Sekretarijata za evropske integracije **Ana Vukadinović** ističe da, u suštini, izvještaji o godišnjem napretku, koje Komisija sačinjava i objavljuje za svaku zemlju kandidata ili potencijalnog kandidata, "nijesu pozitivni ili

Svi relevantni međunarodni subjekti vide "makar blagi" napredak Crne Gore koji jedno smeta "jednoj nedefinisanoj političkoj i društvenoj alternativi". To samo dokazuje njihovu političku i društvenu neodgovornosti, tvrdi Miodrag Vuković

to je internacionalni problem i više toga ima u pojedinim zemljama EU nego u Crnoj Gori. I nakon tih izjava čujete veliku galamu ovdje, od naših pravnih, moralnih gromada o tome da oni vide svuda i u svakome lopove i kriminalce.", kaže Vuković.

negativni, crni ili bijeli".

"Evropska komisija posmatra sve oblasti i za svaku se konstatiše imala napretka i koliko. Negdje se ocjeni da je napredak veći, negdje manji, ali to ne mora da znači da je stanje u toj oblasti bolje ili gore.

Miodrag Vuković

Treba, naime, imati u vidu da Izvještaj EK nije ocjena trenutnog stanja, već napretka u odnosu na oktobar prošle godine", podvlači Vukadinović.

Takođe, ukazuje ona, za skoro svaku oblast EK daje i preporuke što još treba da se uradi.

"A u svakoj treba da se uradi još, inače bismo već bili u EU. Dakle, u izvještaju EK biće i ocjena napretka i ocjena što još nije dovoljno dobro, ali zavisi što će kada čita kada se na našoj političkoj sceni bude komentarisao izvještaj", kaže Vukadinović.

Evropski puls je zvaničniku Evropske komisije poslao pitanja o tome kako se mjeri napredak neke države u pojedinim oblastima i da li diplome nuju učajnijih država EU vrše politički pristisak na EK da u izvještajima o napretku neku državu, u određenim trenucima, ne treba previše kritikovati radi viših ciljeva Zajednice. Rečeno nam je da prije objavljivanja samog izvještaja ne može biti nikakvih komentara o njegovom sadržaju niti o tome što je važno a što ne, dok se metodologija nalazi navedena u godišnjim izvještajima.

Autor je novinar dnevnog lista "Vijesti"

POZITIVAN IZVJEŠTAJ LOŠ ZA INTEGRACIJE

Uljarević vjeruje da će Izvještaj o napretku za 2008. godinu biti pozitivan čime će se, kako kaže, potvrditi da je aktelna vlast uspješna u simuliranju reformi.

"Ako Izvještaj bude dominantno pozitivan to neće biti dobro ni za sam proces evropskih integracija. Jednostavno, to će još više ohrabriti ovu vlast da simuliра reforme, a pokazalo se da je ona veoma uspješna u tome", kaže Uljarević.

Ona ukazuje da su brojne stvari pokrenute u Crnoj Gori u posljednje vrijeme.

"Nije slučajno vrijeme procesuiranja morinjskog i drugih sličnih slučajeva, jer se na taj način evropskim institucijama pokušavaju pred završetak godišnjeg Izvještaja o napretku Crne Gore zamaskirati brojni nedostaci i sporost procesa reformi... Nažalost, već odavno aktualna vlast nema osjećaj za javno dobro, a ove posljednje naznake početka tog procesa su iznuđene, nedovoljne i veoma upitne u dalnjem razvoju događaja", podvlači direktorica CGO-a.

ZAŠTO JE CRNA GORA SVIJETAO PRIMJER U REGIONU

Prodavanje magle

Bila je zan-

Piše: Neđeljko Rudović

kada je prije nekoliko mjeseci konstatovala da je zbunjena i da je počela da se preispituje da li je ona zaista na pravom tragu ili je zalutala. Razlog za takav osjećaj našla je u susretu visokog predstavnika Evropske unije za spoljnu politiku i bezbjednost Javijera Solane i predsjednika crnogorske Crne Gore Mila Đukanovića, nakon kojeg je Solana konstatovao da je Đukanović istinski lider i da Crna Gora dobro napreduje na putu ka potencijalnom članstvu u EU. S druge strane, naša sugrađanka je bila ubjedjena da Crna Gora ide puževom brzinom iako bi mogla mnogo brže da se mijenja na bolje i da je jedan od ključnih razloga taj što u političkom vrhu nema dovoljno volje za uspostavljanjem Crne Gore kao uredene države sa vladavim prava kao prioritetom.

Ovako, nakon što se Zapad oglasi porukama da je Crna Gora idealna mlada demokratija sa sposobnim i nacionalno odgovornim rukovodstvom, dileme počnu da kopkaju. Solana je političar kao i Đukanović, tako da se baš sa aspekta političkog interesa u datom momentu mogu tumačiti njegove panagirike Đukanoviću. Ali, Solana nije usamljen. I u nekim nezavisnim, stručnim, krugovima Crna Gora se glorificuje i doživljava kao primjer uspješne priče na kompleksnom i turbulentnom zapadnom Balkanu.

Tako se slovenački analitičar Borut

Grgić, direktor ljubljanskog Instituta za strateške studije, u komentatu u "Wall Street Journal-u", založio za Crnu Goru, smatrajući da EU treba što prije da je primi u članstvo, a da joj u 2009. godini dodijeli status zemlje kandidata.

"Ako se uzme u obzir veličina Crne Gore, EU bi mogla da je apsorbuje skoro bez ikakvih troškova. Sa populacijom od samo 680,000 stanovnika teško da postoji rizik da bi crnogorska radna snaga mogla 'preplaviti' tržište EU. Ekonomija zemlje je toliko dinamična da bi malo Crnogoraca palo u iskušenje da emigriра! Ukoliko EU odbije da primi čak i malu državu kao što je Crna Gora, kakvi su izgledi za veće zemlje poput

Grgičeve poruke moguće pokazuju koliko se dobro crnogorski državni vrh pozicionirao i prema Zapadu i prema domaćoj javnosti. Ili, koliko je Đukanović vješt političar. A vješti političari umiju da prodaju maglu

Srbije ili Albanije da ikada uđu u EU?", pita Grgić.

Njegova ocjena je da Crna Gora brzo napreduje u reformama, nadmašujući regionalni projekat, ali da se čini da je EU posramljena zbog napretka Crne Gore na Balkanu, kao i Gruzije na Kavkazu.

"Crna Gora je živi primjer regionalnog uspjeha... Ukoliko se Crnoj Gori ove godine ne dodijeli status kandidata za članstvo u EU, poruka ostatku regiona će biti kristalno jasna. Radikalni će moći ubjedljivo da zagovaraju da EU nije ozbiljna u priznavanju balkanskih zemalja i iskoristiće ovu moćnu polugu da potcijene reformatore koji se trenutno nalaze u vlasti", ističe Grgić.

Poruke ovog slovenačkog stručnjaka, koji je čest gost na zatvorenim sastancima u evropskim prijestonicama koji imaju uticaja na kreiranje zvanične politike EU, moguće pokazuju koliko se dobro crnogorski

državni vrh pozicionirao i prema Zapadu i prema domaćoj javnosti. Ili, koliko je Đukanović vješt političar. A vješti političari umiju da prodaju maglu. O čemu se radi?

Vladajuće stranke znaju što traži Brisel i stalno mu ponavljaju ono što želi da čuje – Crna Gora je stabilna država bez unutrašnjih previranja, sa rastućim makroekonomskim pokazateljima, niskom stopom inflacije i opadajućom stopom nezaposlenosti. Imo izvanredne odnose sa svim susjedima i kao takva je svijetao primjer u regionu.

I, izgleda da je to ono što je u ovom trenutku najpreče i Briselu i Vašingtonu. Jer, u situaciji kada se dešava Kosovo, neizvjesna budućnost

Grgičeve poruke moguće pokazuju koliko se dobro crnogorski državni vrh pozicionirao i prema Zapadu i prema domaćoj javnosti. Ili, koliko je Đukanović vješt političar. A vješti političari umiju da prodaju maglu

Bosne i Hercegovine, potencijalno riskantna Makedonija i Srbija koja i dalje hoda ivicom nacionalističkog noža, Crna Gora ne može biti ništa do svijetao primjer. Još kada se uzmu podaci Zavoda za statistiku, iako su često upitni, onda se ocjenama Boruta Grgića ne može naći mana.

Ipak, ostaje dilema da li je u ovom slučaju aktuelna teorija Karla Poppera da onaj ko je izvan kruga bolje vidi što se u njemu dešava neko onaj ko je unutra? Odgovor na pitanje da li je Crna Gora država u kojoj je zakon isti za sve ili u Crnoj Gori postoji sloj privilegovanih kojima se prilagodavaju i zakoni i urbanistički i prostorni planovi, ali i sudovi, bio bi i odgovor onima koji u Crnoj Gori vide regionalnu luču. A ako oni koji je nose ne iskoriste priliku da očiste svoje dvorište dok još ima svjetlosti, rizikuju da je gurnu u ambis kojim bi vladali moderni feudaci. Sa kmetovima nenukljim na pobunu.

SEKRETARKA SEI ANA VUKADINOVIC ZA "EVROPSKI PULS" KAŽE DA OČEKUJE AFIRMATIVAN IZVJEŠTAJ EK

Najveći napredak u pravosuđu

Sekretarka Sekretarijata za Evropske integracije (SEI) Ana Vukadinović izrazila je očekivanje da će Izvještaj o napretku Crne Gore za 2008. godinu biti "afirmativan".

"U kontaktima sa Evropskom komisijom i na svim sastancima Privremenog odbora i Pododbora dobili smo pohvale za napore koje smo uložili u svim oblastima o kojima smo razgovarali. Nadam se da će svi naporci koje je Crna Gora do sada uložila biti objektivno verifikovani od strane Evropske komisije i da će biti konstatovan manji ili veći napredak u svim oblastima", kazala je Vukadinovićka u razgovoru za *Evropski puls*.

- Na čemu temeljite optimizam da će Izvještaj biti afirmativan, osim na onome što ste mogli čuti od predstavnika Evropske komisije?

Vlada je upravo usvojila treći Prilog godišnjem izvještaju o napretku, koji će biti upućen do 3.

Ne treba zaboraviti da su oblasti kao pravosuđe, borba protiv korupcije i kriminala stalno u fokusu pažnje javnosti i razvijenih zemalja. I u tim zemljama potrebne su nekad godine i godine istrage i suđenja "sitnim ribama" da bi se i "krupne" našle iza rešetaka

Oktobra Evropskoj komisiji.

Priprema tog priloga dodatno nam je potvrdila da napretka ima u svim oblastima, od zakonodavstva do primjene, jačanja kapaciteta administracije, bilo da je riječ o osnivanju institucija za primjenu zakonskih propisa, bilo da je riječ o zapošljavanju dodatnog kadra koji je prošao obuke i koji je spremjan da primjeni zakone i radi na njihovoj daljoj harmonizaciji.

- U kojim oblastima je ostvaren najveći, a u kojim najmanji pomak?

Ocjena o tome može biti sub-

Ana Vukadinović

jektivna. Svaka oblast je za sebe važna kada je riječ o primjeni standarda i ispunjavanju ekonomskih i političkih kriterijuma.

Prema mom mišljenju, sektor koji je doživio najveću transformaci-

ju u proteklih godinu dana je pravosuđe gdje je urađeno dosta nakon donošenja novog Ustava.

- Kako objašnjavate činjenicu da, ipak, iza rešetaka nema "krupnih riba"?

Reforma tužilaštva i sudstva je proces koji se nastavlja i koji mora da traje duže nego u većini drugih oblasti. To nije pitanje donošenja jednog ili par zakona koji se usklade sa evropskim pravom i dalje se primjenjuju.

Ne treba zaboraviti da su oblasti kao pravosuđe, borba protiv korup-

cije i kriminala stalno u fokusu pažnje javnosti i razvijenih zemalja. I u tim zemljama potrebne su nekad godine i godine istrage i suđenja "sitnim ribama" da bi se i "krupne" našle iza rešetaka.

Ponekad možda olako kritikujemo sami sebe – treba uporediti dužine trajanja suđenja, procente presuda i slične pokazatelje efikasnosti sudstva sa odgovarajućim u drugim zemljama. Samo tako možemo dobiti i realnu sliku o sebi.

- Kako gledato na to što opozicija prigovara da, recimo, novi zakoni o telekomunikacijama i Centralnoj banci, nijesu u skladu sa propisima EU?

U Nacionalnom programu za integraciju (NPI) dat je dinamički plan harmonizacije sa propisima EU. U skladu sa NPI, ta dva zakona su harmonizovana sa velikim brojem direktiva EU, dok sa određenim direktivama postoji djelimična usklađenost, uz planirani rok do kada će se ostvariti i njihova potpuna harmonizacija sa zakonodavstvom EU.

- Kako komentarišete navode iz civilnog sektora da je Brisel zbog političkih razloga, a ne suštinskog napretka, morao naći svjetlu tačku u regionu i da je izabrao Crnu Goru?

Ja sam uvjerenja da Crna Gora jeste postigla suštinski napredak, što se svakodnevno potvrđuje kroz rad i kontakte SEI.

Što se tiče zemalja regionala, mi imamo dobru saradnju sa svima u procesu integracije, razmjenjujemo iskustva, i dobra i loša, učimo jedni od drugih.

Naravno, unutrašnji politički događaji u svakoj od njih utiču na njihov put ka EU, ali i na region u

cjelini. U interesu je Crne Gore da svaka od njih savlada svoje probleme i kreće brže ka EU, jer to i nas može samo podstićati.

No, s druge strane, činjenica je da Crna Gora nema nijedan nesavladiv problem političke ili druge prirode koji bi mogao bitnije usporiti naš proces pristupanja EU.

- Nalazite se na poziciji da možete mjerodavno da ocijenite da li je Crna Gora ojačala administrativne kapacitete u posljednjih 12 mjeseci?

Kada je riječ o administrativnim kapacitetima tu zaista moram da izrazim zadovoljstvo, što smo saopštavali i predstavnicima EK tokom razgovora, jer je došlo do decentralizacija procesa evropskih integracija.

Do prošle godine u ministarstvima je uglavnom bio po jedan predstavnik – službenik koji se bavio evropskim integracijama, i sa njim smo sarađivali na raznim pitanjima. Potom su osnovane Komisija za evropske integracije i sedam grupa za

Činjenica je da Crna Gora nema političke ili druge prirode koji bi mogao bitnije usporiti naš proces pristupanja EU

evropske integracije, u koje su uključeni i novi ljudi, iz raznih oblasti.

U međuvremenu je rađen NPI, preko 400 ljudi je bilo uključeno u taj proces, učili smo svi, usavršavali se, posebno u oblasti evropskog prava. Nivo znanja i shvatanja procesa evropskih integracija u državnoj upravi danas gotovo da se ne može uporediti sa onim od prije samo jedne godine.

Sazrela je i svijest da evropske integracije nijesu samo "posao" SEI, već svih službenika u ministarstvima i drugim organima državne uprave, koji pripremaju zakone i propise i primjenjuju ih. Otuda je i međusobna koordinacija znatno bolja i svi rade kao sada već dobro uigrani timovi.

Do prije godinu i nešto, na sas-

tanke Pododbora je dolazila po jedna osoba i pričala o više tema, dok sada imamo proces u kojem se najmanje mjesec dana unaprijed dogovori ko će što pripremiti i govoriti, po užim temama, uključeni su referenti, savjetnici, koji imaju izla-

Nivo znanja i shvatanja procesa evropskih integracija u državnoj upravi danas gotovo da se ne može uporediti sa onim od prije samo godinu dana

ganje, prezentacije. Upravo zbog toga na svim sastancima predstavnici EK su zadovoljni našom administracijom.

Takođe, kroz NPI smo uočili u kojim nam oblastima nijesu dovoljno razvijeni kapaciteti, u smislu da nemamo dovoljno znanja ili da nemamo dovoljno zapošljenih koji bi vladali znanjima iz određene oblasti. Onda ste vidjeli da se povećao broj zapošljenih u svim ministarstvima i institucijama.

To je slučaj i kod IPA programa (Instrument za pretprihvatanje pomoći). Do prije godinu i nešto institucije su jedva bile i upoznate o čemu je

nijedan nesavladiv problem poli- tičke ili druge prirode koji bi mogao bitnije usporiti naš proces

riječ, dok sada stvari stoje drugačije.

- Hoćete da kažete da postoji pomak kada je riječ o interesovanju za IPA program jer ste prije nekoliko mjeseci apelovali da se u proces više uključe lokalne zajednice, NVO... kako bi iskoristile mogućnosti koje nude programi prekogranične saradnje?

Sekretarijat je, uz pomoć eksperata i donatora, radio dosta na podizanju svijesti o tome da Crna Gora na raspolaganju ima fondove EU za realizaciju projekata sačinjenih na osnovu saradnje partnera iz pograničnih regionalnih susjednih država.

Prošle godine, kada smo organizovali seminare u opština, to je sve bilo na nivou mogućih ideja o

učešću u prekograničnim projektima, dok sada skoro pola opština u Crnoj Gori ima konstituisane sektore, od obično dvije do četiri osobe koje se bave isključivo međunarodnom saradnjom, radeći na pripremi za realizaciju projekata prekogranične

evropskih integracija u državnoj upravi danas gotovo da se ne može uporediti sa onim od prije samo godinu dana

saradnje.

U okviru programa do sada objavljenih i dostupnih parterima iz Crne Gore, za MED program (koje zahtijeva partnerstvo sa tri države EU) imali smo 20 prijavljenih projekata, od čega su četiri projekta prošla vrlo zahtjevan prvi krug evaluacije, što je još jedan pokazatelj više zainteresovanosti za te projekte u Crnoj Gori. Za Program saradnje jugoistočne Evrope dostavljeno je oko 106 projektnih prijedloga sa partnerima iz Crne Gore, a 43 projekta su prošla prvu fazu evaluacije.

Važno je da naše opštine, NVO, javne institucije shvate da je ovo period u kojem moraju da traže partnera/e sa druge strane granice i da rade na osmišljavanju projekata koji će voditi unaprijeđenju ekonomske situacije, socijalne kohezije, zaštiti životne sredine.

- Što očekujete od Nacionalnog savjeta za evropske integracije, s obzirom na stvari koje su pratile njegovo osnivanje?

Prije svega, dragi nam je što je formiran Nacionalni savjet za evropske integracije (NSEI). Saставljen je od predstavnika različitih struktura tako da se na proces evropskih integracija može gledati sa više aspekata. Zbog toga očekujemo da od NSEI-a dobijemo prave inpute, korisne sugestije, otvorenu saradnju i razmjeru mišljenja, a ne ispolitizovanu, dakle, saradnju koja će koristiti cjelokupnom društvu.

V. ŽUGIĆ

Od sumraka, do svidanja

Piše: Brano Mandić

Neka se svaki engleski pop po sto puta izvini **Darvinu**, a pakleni akcelerator cernski zabrunda iz adskih dubina – niko me ne ubijedi da je ruski emisar došao u Crnu Goru bilo kako drugačije nego vođen neu-mitnom silom Svedržitelja i to onog starozavjetnog koji ne bješe sklon humoru i malim narodima.

On koji svime upravlja naumio je da ruski ministar za vanredne situacije dokočija nekoliko dana pošto smo načuli da na pola budžeta crnogorskog pikira **Oleg Deripaska** i kani se po sudovima vući za svoju slavjensku pravicu ugroženu, da nevolja bude veća, od istokrvnog naroda; naroda što je vazda spreman bio da napuni kazamate sa ruskim imenom na usnama i suznim pogledom upravljenim prema novom Jerusalimu i caru svih Moskova.

Pitali **Šojgu** zašto je došao, pitali ga novinari, ta sumnjiva roba instruisana od zapada da provocira i muti, zašto si došao baćuska, a on kaže, došao sam najmiliji da vas vidim – grki boršč što je Deripaska zamutio neka sam kusa a ja ču da vam prodam par helikoptera da se branite od

zapadnog čovjeka ogreznog u formalnostima.

Da je **Duke** primio carskog emisara u Maši ili Grandu znali bismo da se dogovaraju oko KAP-a, da umiju o privatnim stvarima, odnosno privatizaciji. Ovako, Šojgu je prihajao da se upita za junačko zdravlje, okupa se na žanjice i već leti nazad ko zna kakvim važnijim poslovima

Priča se i da je Šojgu unaprijed tražio od Đukanovića da u prostoriji u kojoj se budu sastali ne bude ništa od aluminijuma, ni kašičica za cukar koja bi mogla razgovor okrenuti na otužnu temu jednog mučnog nesporazuma

požara, i zato sam došao. I nemojte mi postavljati pitanja na engleskom nego na ruskom ili slavenosrpskom, obrusio je Šojgu. I još je rekao: KAP je Deripaskina privatna rabota.

Da je lokalni aluminijum Deripaskina privatna stvar to je jasno, a privatne se rasprave vode po kafanama, i to znamo, mimo protokola ako je moguće jer protokol je uvoz

gonjen, što ih je preda nj stavila imperijalna administracija u usponu.

Ali, zašto jedan mačkasti lik kao Šojgu traži da mu novinari ne pisnu na engleskom, e to je pitanje vrlo zanimljivo.

Je li moguće da je iskusni diplomata pokazao obzir prema našem premijeru. Ne bi se reklo, mora da je neko veće zamešateljstvo po srijedi.

Hoće Serjoža da pokaže bujnost ruskog jezika, vrati kredibilitet velikoj literaturi, pošalje poruku katedri u Nikšiću: samo nastavite, majčica je uz vas.

Po čaršiji se šapuće da je čak izosatala omiljena pošalica domaćina "nas i Rusa trista miliona", a sve to da se ni u aluziji ne spomene kobna cifra koju u eurima potražuje čudljivi Derispaska i njegova klika.

Priča se i da je Šojgu unaprijed tražio od **Đukanovića** da u prostoriji u kojoj se budu sastali ne bude ništa od aluminijuma, ni kašičica za cukar koja bi mogla razgovor okrenuti na otužnu temu jednog mučnog nesporazuma.

Toliko je Vlada bila uviđajna da se ni građanima nije požalila nego je deset mjeseci po superiornom **Njegoševom** kanonu trpila muku u sebi, da ne remeti predsjedničke izbore, njihovu legitimnost, turističku sezonu i uspjehe crvenih Ajkula. To je Vlada kojoj se može vjerovati – pa

dosta je pučanstvu vlastitih briga da ih ne moraju opterećivati svakavom prdo-kažom.

Na istom fonu, u povodu jedne smrti, govorio je predsjednik **Vujanović**, zahvaljujući se bivšem šefu tajne službe za sve što je činio da javnost zna, a još više na onome o čemu obični smrtnici nemaju pojma. Državni poslovi su muka odabranih koji su minirali vlastite živote, preuzeli breme i svetu tajnu pričesta da vode narod preko tranzicione litice. Najbolje bi bilo saopštiti puku da je ispod provalija – pola bi nas popada- lo od junačkog straha kada bismo nazreli sa kakvim se antidržavnim himerama vodi bore dok mi mirno spavamo objasni colour barom RTCG.

Zato neka je velika anatema na Olega Oligarha što je, ne hajući za krhku demokratiju i nacionalni interes prijateljske zemlje, udario na sva zvona kako mu se kriva oko Kombinata što ga je pogodio u kafani. Šta je očekivao, da će kono- bari da stenografišu a šef sale zajamči životom gradnju Termoelektrane. Kome je još kafana dobra donijela? što se god začinjalo gdje se pivo toči,

Kako da čovjek bude spokojan usred otadžbine prezre engleski jezik. A taman smo krenuli da se privikavamo na angлизme, mislimo evroatlanski, sanjamo Maršalov plan, rušimo Berlinski zid, puštamo žene iz kuće

na zlo je svršilo, uči nas istorija.

Ali, sumirajmo visokoparno: dva su istorijska momenta za našu priču vrlo bitna. Presudna. Prvi je onaj kada je, sit činovničke plate, vječno mladi premijer obznanio da raspolaže milionima. Drugi momenat, kada je gorepomenutom iz Moskve poslat račun od 300 miliona eura. Baš iz one Rusije čiji su navijači došli na evropsko prvenstvo pod zastavom s likom Petra Velikog.

I Serbia je pričom o gasovodu

dobila velikog brata željnog da joj pomogne. Reketašenje Rusije po Balkanu, čudna mi čuda. Bilo je pitanje trena kada će početi da pri- tiska sila kojoj komotno prepustiš pola ekonomije. Puta masa, puta ubrzanje... Kao u reklami za Partner: sa Rusijom nisi sam.

Ali, trnci prorade kada vidiš da se sve odvija u hladnoratovskom maniru, da svaka trulež kasni makar

kada mu krizni Putinov ministar
kada mu krenuli da se
privikavamo na angлизme, mislimo evroatlanski, sanjamo Maršalov
plan, rušimo Berlinski zid, puštamo žene iz kuće

deset mjeseci prije nego se objavi, ili ne objavi. U našoj se guberniji mužici zabavljaju lingvističkom opravданošću foneme (Š) dok se politikom bavi porodica, da ne kažem biološka, nego socijalna.

Ukoliko nijeste porodični čovjek te vrste, preostaje vam da kujete teorije zavjere i čekate da se iste obistine. Onda ćete dobiti i praksu zavjere: ruskog ministra sa dvije makete helikoptera koji odbija da govoriti engleski i pominje požare. Da

te jeza prođe! I taman kad misliš da je pošteno došao da utjera dug, udari kakvom cipelom o sto i urlikne NJET!, Šojgu kaže kako je sve u redu. Kao što je sve bilo u redu i proteklih deset mjeseci.

I kakva se to čudna ono- mastika nadvija nad černo- goricom: Šojgu, Deripaska.., gdje su ona stara dobra prezime tipa **Belostenjin**, **Krilov**, **Tverdohlebov**...kakvi nam to dolaze Rusi u rukavicama, gospoda Rusi, neteturavi, odsje- čni, hladni, precizni! Kao stvoreni da se sa njima sudiš i izgubiš. Higsov bozone, ako te ima, sabrani!

Recite, kako da čovjek bude spokojan kada mu krizni Putinov ministar usred otadžbine prezre engleski jezik. A

taman smo krenuli da se privikavamo na angлизme, mislimo evroatlanski, sanjamo Maršalov plan, rušimo Berlinski zid, puštamo žene iz kuće.

Na seminarima nas tješe: živimo u svijetu globalne bezbjednosti, svijet više nije polarizovan, to se prošlost s nama šali, ne postoje blokovi. Rusija nije prijetnja suverenitetu, kao što to nije ni Amerika. Svi smo ujedinjeni u borbi protiv terorizma. Ne postoji rivalstvo Kine i Amerike, naprotiv, zavidna je saradnja na polju sprečavanja katastrofa. Slaćemo samo doktore u Avganistan, itd.

Da ste na dobrom putu da od ovoga izludite, shvaticete kada prvi put počne da vas guši, negdje oko 19 i 30. To se organizam buni. Ruski prijeki lijek za mamurluk, votka, neka bude putokaz za liječenje. Treba dakle što više gledati dnevnike Javnog servisa i klin će klinom biti izbijen. Preplaviće vas osjećaj da je sve u dobrim rukama. Opustite se. Uđite u maketu ruskog helikoptera i pustite vodu. Harašo.

Autor je novinar dnevnog lista "Vijesti"

STATUS DRŽAVA KANDIDATA I POTENCIJALNIH KANDIDATA ZA ČLANSTVO U EU
U SVIJETLU IRSKOG "NE"

Lisabonska caka i Balkan

Vijekovima već Balkan slovi za nešto 'evropsko, ali ne u potpunosti'. Ovo se

Piše: Jelena Đžankić

pokazalo u posljedne dvije decenije, poslije pada Berlinskog zida, kada je tadašnju Evropsku zajednicu nespremnu dočekao krvavi

šta ako se evropska vrata zaglave prije nego što vesela balkanska družina – koja se godinama dotjerivala i učila lijepom ponašanju – uspije da uđe? Hoće li biti razočarenja?

raspad Jugoslavije.

Nekako se čini da su događaji koji su mučili ovaj region, preko deset godina oživljajući stara trvenja, doprinijeli vezivanju termina 'balkanizacija' za raspadanje, a ne za integraciju.

U očima spoljašnjeg svijeta, ovaj južni, mračni kutak Evrope je često djelovao kao neko nejasno, nerazvijeno i zastrašujuće mjesto. Dakle, između ostalog, upravo ovu stigmu – stigmu nerazvijenosti, zastatka – balkanske države žele da odbace. Tada 'Evropa' postaje ključna riječ. Evropa današnjice, ili Evropa sjutrašnjice – nije to toliko ni bitno: dok god se ona zove Evropom. E, ali ta Evropa dolazi sa jednom cakom – 'lisabonskom cakom'.

A što je to 'lisabonska caka'? Za sada, pravni i institucionalni okvir Evropske unije može da primi 27 država članica. I po onoj narodnoj 'ko prvi, njemu djevojka' upravo toliko članica danas broji

evropski klub. Balkanski red za čekanje broji dva kandidata za članstvo, i u zavisnosti od toga kako ko broji (ni sama EU nije bas presigurna u metode brojanja!), četiri ili pet potencijalnih kandidata.

Ovi potencijalni, a i obični, kandidati za članstvo (jedan ili dva se 'ne smiju pominjati' – poput Lorda Voldemorta, suparnika Harry Pottera zbog političke korektnosti) se u ovom momentu zanimaju sa velikim brojem refor-

mi. Cilj tih reformi je da se sistemi ovih zemalja prilagode zahtjevima koje je pred njih postavila EU. Ako pogledamo balkanska

iskustva iz posljednje decenije – trebaće im ekstremni preobražaj!

Ali, što ako se evropska vrata zaglave prije nego što vesela balkanska družina – koja se godinama

Stari euroskeptici – Danci i Britanci – već su položili potpise u Rimu, ali keltski tigar još uvijek tumara prerijama... Za to vrijeme, zemlje iz ovog regiona se dotjeruju u kozmetičkom salonu 'Balkan' i nadaju se da će im se evropska vrata otvoriti kad pokucaju na njih

dotjerivala i učila lijepom ponašanju – uspije da udje? Hoće li biti razočarenja? Pa, poslije godina provedenih u 'procesima reforme i tranzicije', poslije godina nade da će jednog dana biti isti sa ostatkom Evrope, biće teško i nelagodno objasniti balkanskim biračima da su njihove nade pale u vodu.

E pa – DA – znači – irsko 'NE' je bilo jak udarac za balkanske zemlje koje se nadaju članstvu u

EU jednog dana.

A, koje bi to druge posljedice za balkanske zemlje imala Reformska povelja iz Lisabona? Pa, zapravo, i ne bi ih bilo mnogo jer bi svakako ove države morale prihvati novu viziju Evrope ako bi htjele člansku kartu tog elitnog kluba. Sve zemlje koje su nekad pristupile EU morale su da se prilagode. Ionako se već o dobrom dijelu politika odlučuje u Briselu, pa se one onda 'prevode' u domaću regulativu. Kad jednog dana uđu u EU, balkanske zemlje će zapravo imati i mogućnost da učestvuju u kreiranju tih politika.

Ipak, ništa od ovoga se ne može dogoditi dok i sama Evropa ne 'uhvati Lisabonca' (ili nešto slično njemu), i time dozvoli svojim institucionalnim kapacitetima da prime nove države članice.

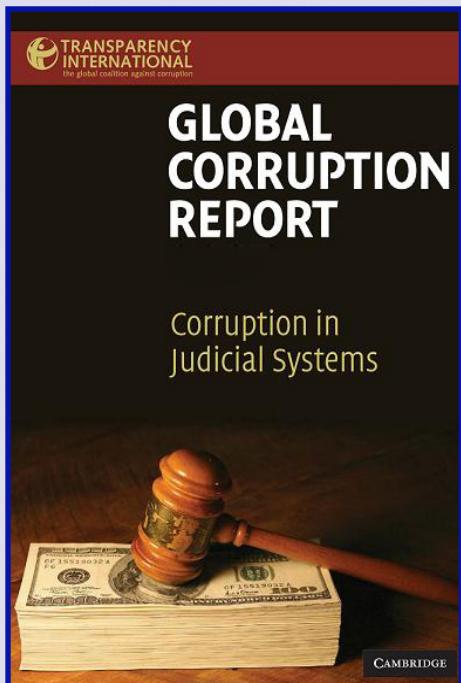
Stari euroskeptici – Danci i Britanci – već su položili potpise u Rimu, ali keltski tigar još uvijek tumara prerijama... Za to vrijeme,

zemlje iz ovog regiona se dotjeruju u kozmetičkom salonu 'Balkan' i nadaju se da će im se evropska vrata otvoriti kad pokucaju na njih... In varietate concordia?

Autorka je doktorska kandidatkinja u Centru za međunarodne studije Univerziteta u Cambridge-u (Murray Edwards Kolodž), i viša saradnica Instituta Alternativa

NA OVOGODIŠNJOJ TRANSPARENCY INTERNATIONAL LISTI CRNA GORA SA ALBANIJOM I SRBIJOM DIJELI 84. POZICIJU

Napravili neznatan napredak

Vijekovima već Balkan slovi za nešto 'evropsko, ali ne u potpunosti'. Ovo se pokazalo u posljednje dvije decenije, poslije pada Berlinskog zida, kada je tadašnju Evropsku zajednicu nespremnu dočekao krvavi raspad Jugoslavije.

Crna Gora sa indeksom korupcije 3,4 dijeli 84. mjesto Srbijom i Albanijom i takvim pozicioniranjem se nalazi u grupi država koje imaju ozbiljne probleme sa korupcijom.

SLOVENIJA ISPREĐE STARIH ČLANICA EU

Premda rezultatima istraživanja, Slovenija je na 26. mjestu sa indeksom 6,7 (2007. godine 6,6), i ispred je mnogih "starih" članica EU, poput Španije, Portugala, Italije, Grčke.

Bugarska, koja je prošle godine dijelila 64. mesto sa Hrvatskom, sa ocjenom 4,1, sada je zabilježila veliki pad indeksa na 3,6 i dijeli 72. mesto sa Makedonijom.

Za Makedoniju taj indeks znači napredak od 0,3 poena s obzirom da je 2007. godine imala indeks 3,3. Rumunija, koja je prošle godine imala rast od 0,6 poena zadržala je trend napetka, ali je rast sada neznatan – sa 3,7 na 3,8. Rumunija je na 70. mjestu.

OD DANSKE DO SOMALIJE

Na prvom mjestu, kao zemlja s najmanje korupcije i indeksom 9,3, nalazi se Danska koju prate Novi Zeland i švedska sa indeksom 9,3.

Kao zemlje s najrasprostranjenijom korupcijom Transparency International navodi Avganistan, Haiti, Irak, Mjanmar i, kao posljednju, Somaliju s indeksom korupcije 1.

To je pokazao ovogodišnji globalni Indeks percepcije korupcije – Corruption Perceptions Index (CPI) Transparency International-a, najreprezentativnije svjetsko istraživanje o korupciji koje je obuhvatilo rekordnih 180 država.

Crna Gora je napravila neznatan pomak u odnosu na prošlu godinu kada je bila na 85. poziciji i svrstana među najkorumpiranije i najnerazvijenije zemlje Evrope sa ocjenom 3,3.

Indeksi su sačinjeni na osnovu najmanje tri od trinaest istraživanja sprovedenih u posljednje dvije godine, uglavnom među poslovnim ljudima i investitorima.

Od država zapadnog Balkana, Bosna i Hercegovina je najlošije rangirana zemlja, ima ocjenu 3,2, što je za 0,1 lošije nego 2007. godine.

Dok je Srbija ostala na prošlogodišnjem nivou, Albanija je načinila značajan skok jer je 2007. godine imala

indeks 2,9 i bila na 105. mjestu.

Takođe, Hrvatska je napredovala za 0,3 indeks poena, sada ima indeks 4,4 i nalazi se na 62. mjestu. I prethodne godine, Hrvatska je imala veliki napredak – sa 3,4 na 4,1, što znači da je za dvije godine popravila stanje za jedan indeksni poen.

Rezultati istraživanja Transparency International-a ukazuju da je problem sa korupcijom još uvijek jedan od najvećih izazova za zemlje regiona i njihov put ka učlanjenju u EU.

U zaključku izvještaja ističe se da „uprkos značajnim reformama i spoljnim podsticajima u okviru prepristupnog procesa EU, Hrvatska, Makedonija, Crna Gora, Srbija i Bosna i Hercegovina nisu ocijenjene kao države koje su značajno unaprijedile situaciju u borbi protiv korupcije. Osim Turske i Albanije, uticaj na borbu protiv korupcije bio je mali, uprkos akcijama preduzetim u pravcu obračunavanja sa ovim problemom i obećanjima šefova država da će borbu protiv korupcije učiniti suštinskim elementom reformi na putu u članstvo EU".

Crnogorska izvršna vlast smatra da napredak koji je Crna Gora postigla u suzbijanju korupcije nije tako beznačajan kako se čini.

Direktorka Uprave za antikorupcijsku inicijativu **Vesna Ratković** ocijenila je kako Crna Gora, ipak, napreduje u borbi sa korupcijom i obećala da će već sljedeće godine rezultati istraživanja biti značajno bolji.

Priredito: Petar ĐUKANOVIĆ

ZA RAZLIKU OD ČLANICA EU, CRNA GORA NE PRIDAJE ZNAČAJ ALTERNATIVnim ENERGETSKIM IZVORIMA

Uskoro veza sa evropskim sistemom javnih nabavki

EVROPSKI REPORTER

Privrednici iz zemalja Evropske unije mogu da učestvuju u ugovaranju postupaka javnih nabavki u Crnoj Gori pod istim uslovima koji se primjenjuju na crnogorske privredne subjekte.

Tako se stvaraju prepostavke za slobodnije tržište i za spriječavanje rasipanja novca iz budžeta nabavkom proizvoda i usluga po višim cijenama od onih koje se nude na tržištu.

Ta mogućnost obezbijedena je uskladijanjem crnogorskih propisa sa jednim od paragrafa Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP).

SSP predviđa da privrednici iz zemalja EU mogu da učestvuju u ugovaranju postupaka javnih nabavki u Crnoj Gori pod istim uslovima koji se primjenjuju na crnogorske privredne subjekte. Tako se stvaraju prepostavke za slobodnije tržište i za spriječavanje rasipanja novca iz budžeta nabavkom proizvoda i usluga po višim cijenama od onih koje se nude na tržištu

Mogu da je koriste svi privredni subjekti EU, nezavisno da li su osnovani u našoj zemlji ili im je sjedište u nekoj od zemalja Unije.

Da bi nova pravila bila u potpunosti sprovedena u praksi i da bi se se postigla veća transparentnost i zaštita prava u oblasti javnih nabavki na crnogorskem tlu u okviru IPA programa planirano je uspostavljanje novog softverskog rješenja i elektronskog sistema javnih nabavki.

Tako se najavljuje u izvještaju Direkcije o javnim nabavkama za prošlu godinu, ali se ipak ukazuje kako realizacija zavisi od

obezbijedenih sredstava i razvoja te institucije u narednom periodu.

Kako kaže Direktor direkcije za javne nabavke **Mersad Mujević**, uspostavljanje novog softverskog rješenja omogućiće razvoj elektronskog sistema javnih nabavki.

"Time bi sistem javnih nabavki u Crnoj Gori bio unaprijeden i povezan sa evropskim sistemom", kazao je Mujević za *Evropski reporter*.

Za realizaciju ovog projekta kroz IPA program Direkcija očekuje podršku države, a njenu konkretnu realizaciju predviđa za krajem ove

godine.

Za sada nije moguće obezbjediti uvođenje javnih nabavki u elektronskoj formi iz razloga što u Crnoj Gori nije zaokružen okvir koji se odnosi na sistem elektronskog

Da bi nova pravila bila u potpunosti sprovedena u praksi i da bi se se postigla veća transparentnost u oblasti javnih nabavki na crnogorskem tlu planirano je uspostavljanje novog softverskog rješenja i elektronskog sistema javnih nabavki

popisa, elektronske trgovine, dostavljanje spisa elektronskim putem u skladu sa opštim propisima o upravnom postupku, kao i javnih

Mersad Mujević

nabavki.

Takođe, ni u zemljama okruženja, kao i u većini zemalja Evropske unije, nije uspostavljen elektronski sistem javnih nabavki.

"Imajući u vidu stepen razvoja Crne Gore, u perodu primjene Zakona o javnim nabavkama obezbijediće se zakonito i cjelovito funkcionisanje javnih nabavki u skladu sa savremenom evropskom praksom, evropskim standardima i direktivama EU u oblasti javnih nabavki", rekao je Mujević.

On ocjenjuje da je uskladijanje

državnih sistema javnih nabavki zemalja članica Evropske unije jedan od najbitnijih instrumenata za postojanje internog tržišta i uklanjanje

prepreka za slobodnu trgovinu.

"Otvoreni, nediskriminatory i transparentni postupci takođe podržavaju pozitivnu konkurentnost među subjektima koji posluju na tržištu javnih nabavki. Samo subjekti koji su u utakmci sa stranim kompanijama, sposobni su da u potpunosti uspješno budu prisutni na stranom tržištu i odupru se konkurenčiji stranih kompanija u zemlji", smatra Mujević.

Prema njegovim riječima, cilj propisa o javnim nabavkama je uspostavljanje minimalnog seta zajedničkih pravila koja će štititi osnovne principe iz Sporazuma o Evropskoj uniji (nediskriminacija i slobode) u segmentu javnih nabavki.

"Zemlje članice, čemu teži i naša zemlja, mogu nametati oštire zahtjeve svojih nacionalnim zakonodavstvom, ako ta dodatna pravila nemaju diskriminatorski uticaj, odnosno ne ograničavaju učešće stranih kompanija, sa sjedištem u Evropskoj uniji, u odnosu na domaće tržište", rekao je Mujević.

Ova zajednička pravila se odnose na režim javnih nabavki kroz

javne ugovore, uslove za njihovu upotrebu, tehničke specifikacije, pravila oglašavanja, kriterijume za kvalifikaciju kandidata, odabir

se "ugovorni organi prema ekonomskim operaterima ponašaju jednak i nediskriminirajuće i djeluju na transparentan način".

U Izvještaju Direkcije za javne nabavake se konstatiše da "javne institucije troše mnogo novca na javnu nabavku" i dodaje da je konkurentna praksa "ključ za efikasnu javnu potrošnju"

najpovoljnije ponude...

On ističe kako su osnovni principi javnih nabavki formulisani u članu 2 Direktive 2004/18 EC i u članu 10 Direktive 2004/17 EC, da

Kao i u izvještajima skoro svih državnih institucija, tako i u ovom, naglašava se problem nedovoljnog broja kadrova, njihove nedovoljne obučenosti, kao i nedostatak novca, kako bi se realizovali projekti kojima je Crna Gora uslovljena pristupanjem EU.

U Izvještaju Direkcije za javne nabavake se konstatiše da "javne institucije troše mnogo novca na javnu nabavku" i dodaje da je konkurentna praksa u javnim nabavkama "ključ za efikasnu javnu potrošnju" koja "pomaže javnim subjektima da nabavljaju proizvode, usluge i radove boljeg kvaliteta za nižu cijenu".

Naglašava se da primjena adekvatnih postupaka javnih nabavki i velika konkurenčija znatno umanjuju cijene javnih ugovora čime se "novac poreskih obveznika efikasnije troši, poboljšava se ekonomski razvoj, otvaraju novi poslovi i obezbeđuje veću konkurentnost".

Dragana BABOVIĆ

NA JAVNE NABAVKE SKORO POLA MILIJARDE EURA

Premda izvještaju, u Crnoj Gori je bilo više od 800 obveznika primjene Zakona o javnim nabavkama tokom 2007.

Ukupna procijenjena vrijednost javnih nabavki, izuzimajući nabavke male vrijednosti, iznosila je 411.992.511,45 eura, a ugovorenna vrijednost 389.143.574,5 eura (sa PDV-om).

Od toga su državni organi na javne nabavke utrošili 92.194.888, eura, javne ustanove i javna preduzeća – 163.294.788, organi jedinica lokalne samouprave – 123.682.117 i lokalna javna preduzeća i javne ustanove – 9.971.780,34 eura.

Ostvarene budžetske uštede, u postupcima javnih nabavki (bez postupaka male vrijednosti – šoping i neposredni sporazum) iznose 22.848.936,95 eura ili 5,55%.

Vrijednost javnih nabavki ostvarenih u postupcima male vrijednosti (šoping metoda i neposredni sporazum) iznosi 17.519.464,00 eura i to putem shopping metode 10.749.070,95 eura, a putem neposrednog sporazuma 6.770.393,77 ili ukupno 4,3%, u ukupnim javnim nabavkama.

Ukupna ugovorenna vrijednost javnih nabavki u Crnoj Gori u 2007. godini (sa ugovorima male vrijednosti – shopping i neposredni sporazum), iznosila je 406.663.039,28 eura.

ZAŠTO ŽELIM DA BUDEM GRAĐANIN EVROPE

Bez čekanja u "non EU" zoni

Razmišljajući o konceptu Evropske unije i geometrijskom odrednicu pojma Evropa, ne mo-

Piše: Mirko Đuković

gu a da se ne zapitam gdje je stvarno granica? Pokušavajući da dam odgovor na ovo pitanje i da ujedno odlučim na koji način da podijelim moje mišljenje sa čitaocima, biram modus predstavljanja.

Predviđajući ono što me vuče ka Evropskoj uniji, kroz prizmu studentskog života ovdje i u Evropi. Imao sam priliku da prisustvujem predavanjima, seminarima i konferencijama koje organizuju studenti prava širom Evrope i da na taj način zaista uvidim što su granice. Upravo to me je i motivisalo da razmislim zašto želim da i mi budemo dio EU, jer dio Evrope svakako jesmo.

Skupljajući mozaik slika i prizora koje sam doživio na tim putovanjima, najveći utisak na mene ostavlja kultura. Vjerujem da kultura zaista pomjera sve granice, ali je jako teško kada

I kod nas se primjenjuju principi Bolonjske deklaracije, ali treba da se zapitamo da li koristimo koristi takvog studiranja

kao student osjetiš koja su prava ograničenja, čim stupiš na tlo EU.

Putovanja u Italiju, Grčku, Portugaliju, Francusku, Belgiju...ostavljaju prelijepе uspomene i sjećanja, ali i želju da i moja zemlja bude dio iste priče. Zadržaću se na putovanju u Brisel, pošto je taj grad sinonim za EU.

Prolazeći pasošku kontrolu na aerodromu u Briselu i kroz zonu "non EU countries" pri ulasku u zemlju

nijesam pridavao značaja tome. Međutim, nakon desetak dana boravka u ovoj zemlji i druženja sa pedesetak studenata iz različitih dijelova Evrope, tračak ljubomore se rodio u meni, i to u trenutku vraćanja u Crnu Goru. Naime, većina nas je imala let u skoro istom vremenskom periodu. Kada sam prolazio kroz pasošku kontrolu pri izlasku iz Belgije, moje novo društvo je prošlo bez ikakvog čekanja. A ja? Ja sam "po prirodi stvari" stajao u redu za "non EU countries". Tada sam osjetio po prvi put što je to što naši građani ne mogu, a svi građani EU mogu.

Međutim, šetnje ulicama starog dijela Brisela, koje uvijek mirišu na svježe vafle i čokoladu, prisustvo na ceremoniji vojničke smotre pred kraljevskom porodicom, prelijepi vatro-

Postoji nešto pored i iznad onog ekonomskog, političkog, trgovinskog i bezbjednosnog što nudi članstvo u EU. To je mogućnost kulturne razmjene, uživanja u upoznavanju različitosti u okviru jedne zajednice

met koji sam posmatrao iz Parka Van Brusel, nezaboravni trg i park kralja Alberta, Atomium, predavanja na univerzitetu VUB, ili St Louis, posjeta magičnom Brižu detalji su koji brišu tu nelagodnost boravka u zoni "non EU countries".

U razgovoru sa kolegama sa

evropskih univerziteta uvijek sam nastojao dočarati ljepote naše zemlje, kulturu i duh naših prostora, shvatajući da, ipak, postoji nešto pored i iznad onog ekonomskog, političkog, trgovinskog i bezbjednosnog što nudi članstvo u EU. To je onaj prozor kroz koji gledam na EU – mogućnost kulturne razmjene, uživanja u upoznavanju različitosti u okviru jedne zajednice. Otkrivanje najrazličitijih

mjesta, znamenitosti i predjela i opet ljubav prema onom našem što imamo da ponudimo. To je ono što želim da dožive i svi drugi studenti iz Crne Gore, postojanje prelijepi i savršene različitosti koja toliko obogaćuje. Naravno, bez čekanja u "non EU" zoni.

Drugi prozor kroz koji najčešće posmatram EU, jeste studentska mobilnost. Tačno je da se i kod nas primjenjuju principi Bolonjske deklaracije, ali treba da se zapitamo da li zaista koristimo koristi takvog studiranja. Ako pokušamo da pronađemo sinonim za Bolonjsku deklaraciju to je, svakako, mobilnost. Pitanje je, međutim, koliko su naši studenti zaista mobilni? Putovanja kolega iz država članica EU, njihovo iskustvo izučavanja prava na drugim uni-

verzitetima, njihova praktična znanja, stažiranja i mogućnosti stipendiranja, su na daleko većem nivou nego što je to kod nas. Još ako uzmem u obzir da je malo naših studenata koji i pored obezbjeđenja finansijskih sredstava ne odlaze na školovanje ili stažiranje u različitim gradovima Evrope, samo zato jer imaju ispite, naša se mobilnost svodi na propuštanja od kuće do fakulteta.

Mnogo je prozora kroz koje volim posmatrati EU, ali za sada su i ova dva dovoljna. Nadam se da će generacije koje dolaze upoznavati EU i kroz našu zemlju, iznutra, a ne sa usamljenog ostrva "non EU countries" na kojem se trenutno nalazimo.

Autor je polaznik VII generacije Škole evropskih integracija i potpredsjednik ELSA Crne Gore za međunarodnu saradnju

Smanjiti patnje tokom klanja

Evropska komisija usaglasila je prijedlog uredbe čiji je cilj da se smanje patnje životinja prilikom klanja u klaonicama jer su sadašnji propisi zastarjeli.

"Kao društvo dužni smo se brinuti o životnjama, što uključuje i smanjenje patnje tokom klanja. Sadašnja pravila EU unije su zastarjela i treba ih revidirati. Ovaj će prijedlog zaista promijeniti način na koji se životinje tretiraju prilikom klanja", izjavila je komesarka za zdravstvo **Androulla Vassillou**.

Prijedlog predviđa redovni nadzor tehnika uspavljivanja životinja kako bi se osiguralo da ni u jednom trenutku ne dođu do svijesti prije klanja. Svaka

klaonica će morati imenovati odgovornu osobu koja će biti zadužena za sprovođenje mjera za dobrobit životinja. Male klaonice biće izuzete od ove obaveze. Takođe se traži veća obučenost osoblja koje radi u klaonicama. Nijedna od postojećih tehnika uspavljivanja neće biti zabranjena, ali uredba predviđa preciznu definiciju uslova uspavljivanja za svaku vrstu. Najpoznatije tehnike su pomoću ugljen dioksida i stavljanje u tzv. "električne kupke".

U evropskim klaonicama svake godine se ubije oko 360 miliona svinja, ovaca, koza i goveda, te više milijardi peradi.

Norvežanima sve manje do EU

Samo 36,1% Norvežana podržava ulazak Norveške u EU, pokazali su rezultati ankete Istraživačkog instituta Sentio.

Prema anketi sprovedenoj početkom septembra, 9,5% građana te zemlje nema jasan stav o pitanju eventualnog priključenja Uniji, u kojoj je sada 27 država, prenose agencije.

Istraživanje je obuhvatalo ispitanike starije od 18 godina, što znači da je riječ o osobama sa pravom glasa.

Rezultat ankete je, između ostalog, pokazao da otpor ulasku u EU postoji u

svim regionima zemlje, osim u prijestonici Oslo. Broj protivnika priključenju EU je, tokom proteklih tri i po godine, porastao i u Laburističkoj stranci, glavnoj partiji u vladajućoj koaliciji, kao i u opozicionoj populističkoj Partiji progrusa.

Norveška se na dva referendumu, 1972. i 1994. godine, izjasnila protiv ulaska u EU. Ta zemlja, međutim, tijesno sarađuje s Unijom preko sporazuma o Evropskom ekonomskom prostoru, koji članicama Evropske zone slobodne trgovine omogućava pristup unutrašnjem tržištu EU.

Nokia, pa Louis Vuitton, Vodafone...

Naj vrijednija evropska marka je finski proizvođač mobilnih telefona Nokia koja vrijedi 38,283 milijarde eura, pokazali su rezultati studije Evropskog instituta za brendove iz Beča.

Slijede Moet Hennessy – Louis Vuitton iz Francuske koji vrijedi 34,907 milijardi eura i britanski koncern za mobilnu telefoniju Vodafone sa vrijednošću od 24,128 milijardi.

Među deset naj vrijednijih evropskih marki našle su se tri njemačke firme.

To su automobilske marke Mercedes-Benz i BMW, kao i Deutsche banka.

Institut je listu napravio na osnovu podataka o 3,000 firmi iz 24 zemlje i 16 branši. Među prvih 50 naj vrijednijih evropskih marki je 15 njemačkih.

Među prvih deset naj vrijednijih evropskih marki su i španska Telefonika, holandsko-britanski koncern Unilever, Kraljevska banka Škotske i francuski Telekom.

Od 2011. euro umjesto zlote

Polska, kao najveća nova članica EU, najavila je da planira uvođenje eura kao zvanične valute 2011. godine. Najveći izazov za poljsku Vludu da bi zadovoljila kriterijume iz Mastrhta biće obuzdavanje inflacije.

Bez dima i u kafićima

Hrvatska Vlada uskoro će Saboru predložiti zakon kojim će u potpunosti zabraniti pušenje u javnim prostorima.

Prijedlogom je predviđena zabrana pušenja u svim obrazovnim, zdravstvenim, socijalnim ustanovama i radnim prostorima. U kafićima će pušenje biti dozvoljeno samo na otvorenim terasama, a u restoranima će se morati osigurati posebna prostorija za pušenje, no u njoj neće biti moguće naručiti hranu ili piće.

"U Hrvatskoj je 32 % pušača i 68% nepušača i zabranom pušenja želimo zaštititi one koji ne puše te uticati na promjenu ponašanja kod pušača", izjavio je je ministar zdravstva Darko Milinović.

Inflacija u blagom padu

Inflacija u 15 država eurozone u avgustu iznosila je 3,8% što predstavlja blagi pad u odnosu na prethodne mjesecce. Rekordna inflacija zabilježena je upravo u julu, 4%, i to zbog rasta cijena nafte koja je iznosila gotovo 150 dolara po barelu što je bila najviša cena od 1999. godine.

STARE ČLANICE EU NE GLEDaju BLAGONAKLONO NA RADNIKE IZ
ISTOČNOEVROPSKIH DRŽAVA

Korist ili šteta od modernog ropstva

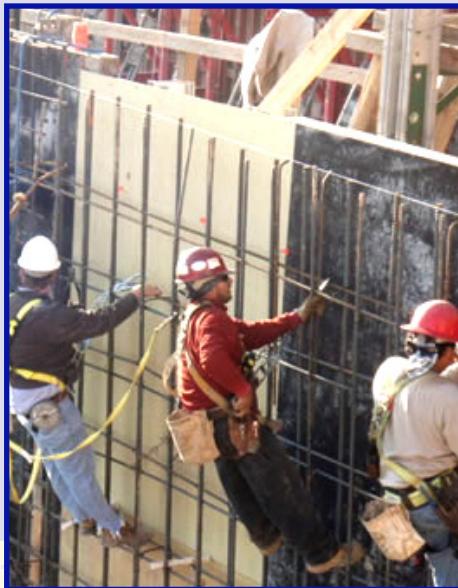
Centar za evropske političke studije iz Brisela (CEPS) nedavno je upozorio da su radnici iz istočnoevropskih zemalja članica EU koji dolaze na rad u stare članice izloženi diskriminaciji.

U izvještaju ove organizacije navodi se da se kršenja kreću od birokratskih prepreka do stvarnih kaznenih djela iz mržnje, kao što su zastrašivanje, emocionalno zlostavljanje, zakašnjelo plaćanje, uskraćivanja plate, rad bez ugovora i bez prava na godišnji odmor i socijalnu zaštitu. Sve ove pojave su, kako se navodi, česte.

Iako je većina zemalja članica ukinula ograničenja za radnike iz istočnoevropskih članica, nijesu im osigurale jednaka prava koja propisuju evropski ugovori, rekao je profesor Carby Hall, autor izvještaja.

On je ocijenio da se mnogi istočnoevropski migranti moraju boriti sa sistemom koji je nazvao "moderno ropstvo".

Migracija radnika postala je globalna pojava. Tako je do kraja 2007. godine 2,3 miliona ljudi iz

Poljske otišlo na rad u inostranstvo, od kojih se 1,9 miliona uputilo u

Ograničenja na kretanje radnika iz Poljske, Litvanije, Letonije, Estonije, Češke, Slovačke, Mađarske i Slovenije moraju biti definitivno ukinuta u svim zemljama do 30. aprila 2011. godine, a za radnike iz Rumunije i Bugarske do 1. januara 2014. godine. Predrasude su veće prema građanima zemalja iz Rumunije i Bugarske i sve članice EU15, osim Švedske i Finske, su odlučile da do daljnog ne dozvole mogućnost slobodnog zapošljavanja državljanima ovih zemalja

neku od zemalja članica EU-a.

Slobodno kretanje osoba je

jedno od osnovnih prava garantovano zakonima Evropskih zajednica (član 39, Ugovora o Evropskoj uniji). Pravila Zajednice o slobodnom kretanju radnika se, takođe, odnose na građane država članica Evropske ekonomske zone (Islanda, Linhtenštajna i Norveške).

"Privremena ograničenja" prava na slobodno kretanje radnika iz novih država članica uvedena su od strane pojedinih zemalja EU15 ubrzo nakon talasa proširenja na istok 2004. godine, uglavnom iz straha od potencijalno negativnih ekonomskih efekata.

Ugovor o pristupanju dozvoljava uvođenje određenih "tranzičionih mera", poznatijih kao

iz Poljske, Litvanije, Letonije, Estonije, Češke, Slovačke, Mađarske i Slovenije moraju biti definitivno ukinuta u svim zemljama do 30. aprila 2011. godine, a za radnike iz Rumunije i Bugarske do 1. januara 2014. godine. Predrasude su veće prema građanima zemalja iz Rumunije i Bugarske i sve članice EU15, osim Švedske i Finske, su odlučile da do daljnog ne dozvole mogućnost slobodnog zapošljavanja državljanima ovih zemalja

2+3+2 princip.

Drugim riječima, "stare" članice mogu uvesti ograničenja prava na slobodno kretanje radnika iz novih članica najviše sedam godina nakon pristupanja ovih zemalja Evropskoj uniji, pri čemu su obavezne da se nakon prve dvije, odnosno naredne tri godine, izjasne o svom stavu. Tako ograničenja na kretanje radnika iz Poljske, Litvanije, Letonije, Estonije, Češke, Slovačke, Mađarske i Slovenija moraju biti definitivno ukinuta u svim zemljama do 30. aprila 2011. godine, a za radnike iz Rumunije i Bugarske do 1. januara 2014.

Predrasude su veće prema

NEMA PROBLEMA ZA DEFICITARNI KADAR

Najveći broj zemalja je zadržao pravo na privremena ograničenja, ali su mnoge nakon 2006. godine odlučile da djelimično ili u potpunosti dozvole slobodan pristup radnicima iz novih zemalja članica.

Danska se prva odlučila na taj korak, dok Belgija, Francuska i Holandija postepeno otvaraju svoja tržišta. Iako Francuska i Belgija pate od relativno visoke stope nezapošljenosti (9.8 i 8.6%), situacija nije ista u svim sektorima, pa je prijem radnicima iz istočne Europe mnogo topliji tamo gdje nedostaje kvalifikovane radne snage – u zdravstvu, socijalnom radu, ugostiteljstvu, saobraćaju i građevinarstvu.

građanima zemalja iz posljednjeg proširenja – Rumunije i Bugarske. Gotovo sve članice EU15, osim Švedske i Finske, su odlučile da do daljnog ne dozvole mogućnost slobodnog zapošljavanja državljanima ovih zemalja. Italija je najavila da će razmislići o ukidanju ograničenja ukoliko bude postignut evropski sporazum o borbi protiv organizovanog kriminala, dok je Francuska omogućila zapošljavanje građana Rumunije i Bugarske u nekim sektorima. Sa druge strane, sve "nove" članice dopuštaju Rumunima i Bugarima da slobodno žive i rade na njihovoj teritoriji, osim Malte i Mađarske, koje od njih zahtijevaju da najprije ispunе određene uslove.

Ono što dodatno treba da zabrine Rumune i Bugare je činjenica da ni nakon četiri godine "tranzisionog perioda" stare članice EU ne uspijevaju da se dogovore oko prednosti i opasnosti otvaranja svojih tržišta rada prema istočnim susjedima.

Neke od najsnažnijih i najbogatijih "starih" članica EU i dalje ograničavaju pristup tržištima rada i mogućnost zapošljenja radnicima iz istočne Evrope, a u tome su najodlučnije Njemačka i Austrija.

Evropska komisija je prije dvije godine objavila izvještaj koji pokazuje da zapravo veoma mali broj građana novih država članica živi i radi u EU15.

Evropska komisija upozorava da privremena ograničenja na slobodno kretanje radnika moraju biti ukinuta što je prije moguće.

"Relativno mali broj radnika iz istočne Evrope koji odlazi na rad u EU15 pokazuje da su strahovi neopravdani. U međuvremenu, procedure kretanja i zapošljenja ne samo što nijesu pojednostavljene, već su postale mnogo komplikovanije uvođenjem velikog broja nacionalnih regulacija, kvota, uslova i izuzetaka, što sve podriva ciljeve

ZA SADA DOVOLJNO

Samo Velika Britanija, Švedska i Irska nijesu iskoristile mogućnost tranzisionog perioda u prvom talasu "istočnog" proširenja. Rezultat toga je nagli porast broja radnika iz istočne Evrope u Velikoj Britaniji (između 450 i 650, 000 samo u prve dvije godine nakon proširenja, odnosta 30 puta više od očekivanog). Iako su ekonomski posljedice ovog imigracionog talasa uglavnom procijenjene kao pozitivne, Velika Britanija je ipak odlučila da neće primijeniti isti princip na građane Rumunije i Bugarske. Osim malog broja stručnjaka u određenim oblastima i oko 20, 000 nekvalifikovanih radnika u poljoprivredi i preradi prehrambenih proizvoda kojima će biti omogućen pristup, britansko tržište rada će u prvih par godina ostati zatvoreno za Bugarsku i Rumuniju.

Isti je slučaj i u Irskoj, koja je možda i najviše profitirala od liberalizacije svog tržišta za zemlje istočne Evrope. Irski Institut za socio-ekonomski istraživanja tvrdi da je ovoj državi potrebno oko 50, 000 novih radnika godišnje da bi održala visok nivo ekonomskog rasta, ali smatra da je rezerva radne snage koju predstavljaju osam zemalja centralno-istočne Evrope "za sada dovoljna".

Lisabonske strategije za stvaranje fleksibilnog tržišta i dobro obučene pokretljive radne snage", kaže bivši Evropski komesar **Mario Monti**.

Vladimir Špidla, Evropski komesar za rad, takođe ističe da slobodno kretanje radnika do sada nije imalo negativne posljedice na tržištu rada u EU-15.

"Naprotiv, sve pojedine članice, a time i EU uopšte su imale samo koristi od toga", rekao je on.

Njemački državni sekretar za rad **Gerd Andres** izrazio je, međutim, sumnju u pozitivne zaključke Evropske komisije, ističući da ovi ne uzimaju u obzir efekat tranzisionog perioda, kao i da mnogo toga zavisi od geografskog položaja, pri čemu je Njemačka najizloženija prilivu radnika sa istoka.

Vlada Njemačke je najavila da će ograničenja ostati na snazi barem do 2009. godine, a najjerovatnije i do 2011. godine, i obrazložila svoju odluku visokom stopom nezapošljenosti u ovoj zemlji, posebno u dijelovima koji se graniče sa Češkom i Poljskom.

Evropska komisija je, međutim, upozorila da nezapošljenost nije dovoljno dobar razlog i da Njemačka mora dokazati postojan-

je ozbiljne krize na tržištu rada kako bi joj bilo dozvoljeno da zadrži ograničenja nakon 2009. godine.

Isti uslov je postavljen Austriji, koja je, takođe, najavila odlaganje otvaranja tržišta rada za građane zemalja istočne Evrope. Nezapošljenost u Austriji je na relativno niskom nivou, ali, prema riječima austrijskog ministra rada **Martina Bartensteina**, "dugoročne prognoze izazivaju zabrinutost".

Nedoumice oko organizacije unutrašnjeg tržišta rada EU i slobodnog kretanja radnika su posljedica ne samo trenutnih ekonomskih problema, već i zabrinutosti zbog budućih proširenja.

Kada i ako Turska postane dio EU, ova zemlja od 70 miliona stanovnika biće druga po veličini država članica (poslije Njemačke). Turska ima stanovnika gotovo koliko svih deset novih država članica zajedno. Način na koji EU uspije da "svari" dosadašnja proširenja i posljedice po razvoj tržišta rada predstavljaće osnovu za razvoj nacionalnih i supranacionalnih politika u ovoj oblasti za sva sljedeća proširenja.

V.Ž.-V.Š.

GORAN ĐUROVIĆ (PZP) O ČLANSTVU NACIONALNIH PARTIJA U MEĐUNARODNIM ASOCIJACIJAMA

Saveznici za primjenu EU standarda

Svaka ozbiljna politička partija treba da, pored kontinuiranog rada u zemlji, uspostavlja i održava međunarodne kontakte, a shodno tome i da bude dio određenih međunarodnih asocijacija. Biti dio međunarodne mreže partija znači biti i bliže Evropi i evropskim vrijednostima i standardima kojima naše društvo teži, ali i imati saveznika u zalaganjima da te iste standarde i vrijednosti primijenite u zemlji.

To je povodom zahtjeva za prijem Pokreta za promjene (PzP) u članstvo Evropskih narodnih partija (European Peoples Party) ocijenio visoki funkcijonер te partije **Goran Đurović** govoreći o prednostima članstva partija u međunarodne asocijacije za *Evropski puls*.

EPP je najbrojnija i najuticajnija grupa u Evropskom parlamentu sa 288 parlamentaraca. Vodeći ljudi Evropskog parlamenta i Evropske komisije **Hans Gert Pottering** i **Jose Manuel Barroso** su iz EPP, a čak 11 premijera iz zemalja Evropske unije dolazi iz partija objedinjenih u evropskim narodnjacima.

"Svaki kontakt ostvaren kroz članstvo u nekoj od najjačih međunarodnih asocijacija koje okupljaju ozbiljne političke partije iz cijele Europe nesumnjivo znači i mnogo više mogućnosti da se prikažemo u jednom drugom, pozitivnom svjetlu pred licem EU", dodaо je Đurović.

On je ocijenio da je šteta što u dosadašnjem periodu, opozicione partije u Crnoj Gori nijesu na najbolji način shvatile važnost povezivanja sa srodnim partijama u Evropi.

"Naravno, ne smijemo zaboraviti da je Liberalni savez bio član Liberalne internacionale, ali po mom

foto VESTI

Goran Đurović

mišljenju nijesu na kvalitetan način kapitalizovali to članstvo. Socijalistička narodna partija koja je dugo vremena bila najača opoziciona partija zbog svoje prošlosti i veze sa Miloševićevim režimom nikako nije mogla biti dio Socijalističke internacionale. Jasno je da se rukovodstvo SNP-a sada pokušava vratiti osnovnim vrijednostima koje baštine socijaldemokrate i na taj način se ponovo kandidovati za članstvo, no put od želje pa do punopravnog članstva za svaku od trenutno najuticajnijih internacionala je veoma dug i zahtijevan", naveo je Đurović.

On je kazao da treba skrenuti pažnju na dvije stvari.

"Prvo, vrlo često odrednice koje stoje u imenima partija i koje upućuju na njihovu ideoološku profilaciju ne korespondiraju sa programima ili djelima tih istih partija. Tu je, svakako, najilustrativniji primjer Demokratske partije socijalista (DPS) i Socijaldemokratske partije (SDP). Preciznije, SDP je nekad i bio istinski dio socijaldemokratske priče i s pravom je postao dio Socijalističke internacionale. No, taj dio je očigledno nestao kroz dugogodišnji,

interesni savez sa DPS-om koji je mnogo štoča ali teško da baštini socijaldemokratske vrijednosti iako je dio te iste internacionale od skora. Drugo, i ovakve kakve su, i SDP i DPS (kako kroz pridruženo, a sada i punopravno članstvo) su vješto koristile kontakte iz Socijalističke internacionale kako bi sebe predstavile kao jedinu moguću opciju u Crnoj Gori i kao jedine partije koje baštine evropske vrijednosti. Naravno, ne možete vi nikog lagati dugo, i vrijedi podsjetiti da je upravo lider DPS-a dobio neke od najoštrijih kritika od "ideoloških" srodnika kroz izjave **Hansa Swobode** i drugih uglednih zvaničnika ove internacionale", pojasnio je Đurović.

On je naveo da je PzP, kao partija koja kontinuirano radi na sebi i koja je vidjela propust opozicije, uputio pismo o namjerama za članstvo u EPP kako bi iskoristili sav potencijal koje taj klub pruža.

"Nema sumnje da smo u ovim tranzicionim vremenima izgubili neke osnovne vrijednosti i da nam taj gubitak otežava i put ka EU. Upravo naše uporno instistiranje na pitanjima časti, poštenja i pravde predstavlja jedan od zajedničkih imenitelja sa EPP. Tradicija sama po sebi nije štetna, ono što može biti štetno jeste kada vi danas iz tradicije izvlačite nešto što je imalo svoje vrijeme i kontekst. Ali, određene univerzalne vrijednosti koje je ta ista tradicija izrodila treba da nam budu vodilja. U tom dijelu, vjerujemo da našim članstvom u EPP možemo uticati da se povratiti ono najbolje što Crna Gora ima i što je oduvijek imala", zaključio je Đurović.

V.Ž

VODIČ ZA RAZUMIJEVANJE POJMOVA I KOVANICA KOJIMA NAJČEŠĆE BARATAJU SAMO ONI KOJI SE PROFESIONALNO BAVE INTEGRACIJOM U EU

Eurožargon

U institucijama Evropske unije (EU) i u medijima koji se bave poslovima EU često se koristi tzv. "eurožargon" – riječi i izrazi koje samo oni razumiju. Eurožargon nerijetko može biti vrlo zbumujući za širu javnost, pa je to i razlog da isti približimo onima koji njime nijesu ovladali.

Evropa u dvije brzine / Two-speed

Evrope: Izrazom "Evropa u dvije brzine" opisuje se mogućnost diferencirane integracije, pri čemu bi manja grupa država članica odlučila napredovati brže od drugih članica u procesu integracije.

Jednoglasnost / Unanimity: Izraz jednoglasnost odnosi se na zahtjev da se sve države članice u Savjetu Evropske unije dogovore kako bi se određeni prijedlog mogao usvojiti. Svako neslaganje pri donošenju odluke, čak i jedne države članice znači da se odluka neće donijeti. Takav način donošenja odluka vjerojatno bi blokiraо rad Unije sa 27 članica, pa se pravilo jednoglasnosti primjenjuje isključivo u određenim osjetljivim područjima, poput azila, oporezivanja, zajedničke spoljne i bezbjednosne politike. U većini područja glasa se kvalifikovanom većinom.

Na kraju, smatramo da nije na odmet dati listu skraćenica koje se često koriste u institucijama i dokumentima EU:

CAP – Common Agricultural Policy – zajednička poljoprivredna politika

CARDS – Community Assistance for Reconstruction, Democratization and Stabilization – Pomoć Zajednice za obnovu, demokratizaciju i stabilizaciju

CBC – Cross-Border Cooperation – prekogranična saradnja

CCP – Common Commercial Policy – Zajednička komercijalna politika

CEP – Common Energy Policy – Zajednička energetska politika

CFP – Common Fisheries Policy – Zajednička politika o ribarstvu

CFSP – Common Foreign and Security Policy – Zajednička spoljna i bezbjednosna politika

DG – Within the Commission, work is divided into Directorates – General, each under the political control of a Commissioner – Unutar Komisije, rad je podjeljen u Generalne ili Opšte direktorate, od kojih se svaki nalazi pod političkom kontrolom komesara

EBRD – European Bank for Recon-

struction and Development – Evropska banka za obnovu i razvoj

ECB – European Central Bank – Evropska centralna banka

ECJ – European Court of Justice – Evropski sud pravde

EFTA – European Free Trade Area – Evropska zona slobodne trgovine

EIB – European Investment Bank – Evropska investiciona banka

EK – European Commision – Evropska komisija

EMU – Economic and Monetary Union – Ekonomski i monetarni unija

EP – European Parliament – Evropski parlament

G7, G7 + 1 – Group of Seven industrialized states (USA, Canada, Japan, France, Germany, UK, Italy) now joined by Russia – Grupa sedam industrijski razvijenih zemalja (SAD, Kanada, Japan, Francuska, Njemačka, UK, Italija), kojoj se pridružila i Rusija

GATS – General Agreement on Trade and Services – Opšti sporazum o trgovini i uslugama

GATT – General Agreement on Tariffs and Trade, superceded in 1995 by the World Trade Organization – Opšti sporazum o carinama i trgovini, kojeg je 1995.godine zamjenila Svjetska trgovinska organizacija

OJ – Official Journal of the European Community – Službeni glasnik Evropske zajednice

SEA – Single European Act – Jedinstveni evropski akt

TEU – Treaty on European Union, signed at Maastricht, December 1991, setting up the European Union (EU) – Sporazum o Evropskoj uniji, potpisani u Maastrichtu 1991. godine, kojim se osniva Evropska unija (EU)

WTO – World Trade Organization, set up in 1995 to supercede GATT – Svjetska trgovinska organizacija, uspostavljena 1995.godine, kao nasljednica GATT-a

NEVLADINE ORGANIZACIJE U EVROPSKOJ UNIJI

EVROPSKA FONDACIJA ZA DJECU BESKUĆNIKE (EFSC)

EFSC je organizacija sa sjedištem u Briselu. Osnovana je 1995. godine na inicijativu poslaničkog parlamenta angažovanih na pitanjima rješavanja problema djece u rizičnim situacijama, prije svega djece beskućnika. Danas Fondaciju čini mreža NVO-a koji se bave srodnim pitanjima usmjerenim, prije svega, na poboljšanje statusa djece beskućnika širom Europe.

Glavni cilj organizacije je da kreira, pomogne i obezbijedi održivo zajedničko djelovanje socijalnih aktera koji su uključeni u aktivnosti na zaštiti prava i podizanju kvaliteta života marginalizovanih grupa djece, posebno djece beskućnika.

- Organizacija nastoji da svoj cilj ostvari kroz:
 - pružanje savjeta institucijama EU i donosiciima odluka prilikom kreiranja politika i programa podrške za marginalizovane grupe djece;
 - pružanje podrške institucijama EU, institucijama država članica EU i NVO-ima u primjeni politika i programa koje se tiču djece beskućnika i drugih marginalizovanih grupa djece;
 - pružanje pomoći manje razvijenim zemljama istočne Europe u primjeni politika i programa za pomoći marginalizovanim grupama djece;
 - podizanje svijesti javnosti o problemima djece beskućnika;
 - podizanje svijesti o problemu djece beskućnika u institucijama EU, državama članicama EU i Savjetu Europe;
 - intenziviranje političke debate o problemima djece beskućnika i sa njima povezanim pitanjima kako na nivou institucija EU tako i na nivou Savjeta Europe;
 - unaprijedenje i jačanje komunikacije i saradnje i razmjene iskustava među NVO-ima koje se bave socijalnim pitanjima, te organizacijama koje se bave pitanjima marginalizovanih grupa djece;
 - monitoring i promociju poštovanja dječjih prava u skladu sa prioritetima koje postavlja Konvencija UN-a o dječijim pravima;
 - organizovanje treninga i seminara za podizanje informisanosti i znanja socijalnih radnika, prosvjetnih radnika i drugih lica čiji je posao u dodiru sa problemima djece beskućnika.

U zajednici sa partnerskim organizacijama slične profilacije EFSC je aktivan i u pružanju podrške i pomoći djeci beskućnicima u Latinskoj Americi i Južnoj Africi.

Više informacija o organizaciji i njenim aktivnostima možete pronaći na sajtu: www.enscw.org

Priredio: Petar ĐUKANOVIĆ

Protiv korupcije u obrazovanju

Centar za monitoring (CEMI) i Centar za građansko obrazovanje (CGO) su, uz podršku Pakta stabilnosti sponzorisanog do strane Vlade Njemačke, organizovali sedmodnevni seminar za trideset aktivista i aktivistkinja studentskih i omladinskih organizacija. Seminar koji je održan od 22. do 29. septembra 2008. godine se fokusirao na izgradnju kapaciteta studentskih organizacija u borbi protiv korupcije, i najraznovrnijih oblika u kojima se ona manifestuje na univerzitetima u Crnoj Gori.

U tom kontekstu, učesnici seminara su imali prilike da kroz predavanja i vježbe uče o javnom zastupanju i pisanju projekata za EU fondove, a posebne sesije su bile posvećene pitanjima konflikta interesa i korupciji u obrazovanju, kao i institucijama koje se bave suzbijanjem ovih devijantnih pojava.

Predavanja i radionice na seminaru su vodili: Biljana

Zeković, izvršna direktorica SOS PG; Ivana Vojvodić, predsjednica UO Juventas; Slobodan Leković, predsjednik Komisije za konflikt interesa; Vesna Ratković, direktorica Uprave za antikorupcijsku inicijativu Vlade Crne Gore; Zlatko Vujović, predsjednik UO CEMI; Boško Nenezić, Izvršni direktor CEMI. Seminar je zatvorio ambasador Republike Njemačke u Crnoj Gori Peter Platte.

Sam seminar je dio šireg projekta koji u pravcu smanjenja korupcije u obrazovanju sprovode Centar za građansko obrazovanje i Centar za monitoring, uz podršku njemačke vlade.

institut alternativa

Nove inicijative

Institut Alternativa (IA) je tokom septembra otpočeo rad na pripremi i distribuciji dnevnog elektronskog sažetka medija na engleskom jeziku *Institute Alternative's Daily Brief*, koji izlazi od ponedjeljka do petka. Izdanje od petka prati i poseban komentar saradnika Instituta Alternative, ali i predstavnika nevladinih organizacija, Univerziteta, medija, sindikata, itd. koji nijesu neposredno uključeni u rad Instituta ali čije mišljenje osvijetljava jedan od pogleda na crnogorsku svakodnevnicu.

Daily Brief se dnevno distribuira na nekoliko stotina adresa, sa stalnom tendencijom povećanja istih.

Cilj ovog projekta je da se donosioci odluka i oni koji su zainteresovani za demokratizaciju Crne Gore, a ne govore naš jezik, objektivno informišu o događajima koji obilježavaju ovaj proces kako bi prilikom donošenja odluka, stavova ili ocjena imali više informacija. Takođe, kroz komentar se predstavljaju različiti pogledi unutar samog crnogorskog društva.

Projekat podržava fondacija Friedrich Ebert.

Centar za građansko obrazovanje, Centar za razvoj nevladinih organizacija i Evropski pokret u Crnoj Gori uz podršku Fondacije Institut za otvoreno društvo – Predstavništvo Crna Gora, raspisuju

OGLAS

– za polaznike VIII generacije –

ŠKOLE EVROPSKIH INTEGRACIJA

Školu evropskih integracija čine 7 modula u ukupnom trajanju od četiri mjeseca, i obuhvata široki spektar teorijskih i praktičnih saznanja iz oblasti evropskih integracija.

Nastava se izvodi dva puta nedjeljno, u trajanju od dva sata (uz mogućnost dodatnih predavanja), kao i kroz stručne seminarne.

Ugledni predavači i stručnjaci iz zemlje i inostranstva, pripadnici diplomatskog kora u našoj zemlji i ostali gosti upoznaće polaznike sa istorijatom, razvojem i funkcionisanjem evropskih integrativnih procesa, savremenim položajem evropskih institucija, njihovim uticajem na naše društvo i perspektivama saradnje u ovoj oblasti.

Pravo učešća imaju kandidati i kandidatkinje čiji su prioritet sticanje novih znanja u pomenutim oblastima i doprinos afirmaciji ideja, značenja i standarda evropskih integracija u Crnoj Gori. Kandidati i kandidatkinje su dobrodošli bez obzira na godine, pol, nacionalnost, vjeru ili uvjerenja, uz naznaku da prednost imaju svi oni koji pokazuju visok stepen društvenog aktivizma u vladinom, nevladinom, partijskom, sindikalnom, privrednom, naučnom i kulturnom okviru.

Troškove školovanja pokrivaju FOSI, CCG, EPuCG i CRNVO, uz obavezu polaznika/ca da pohađaju najmanje 80% programa. Nakon završene škole učesnici dobijaju diplomu i stiču pravo na dalje usavršavanje. Prijave sa kraćom biografijom slati do **9. oktobra 2008**, na kontakt adresu:

Centar za građansko obrazovanje
(za "Školu evropskih integracija")
Njegoševa 36, 81 000 Podgorica
ili na fax: 020 / 665 112 ili na mail e-mail: info@cgo-cce.org

MLADI STE I ŽELITE DA...

- ◆ Promijenite nešto u svom okruženju
- ◆ Naučite kako funkcioniše jedna od najuspješnijih nevladinih organizacija u Crnoj Gori
- ◆ Pomognete nam svojim idejama i kreativnošću
 - ◆ Doživite ljepotu volonterskog rada
 - ◆ Razvijete svoje samopouzdanje i sposobnosti
- ◆ Upoznate nove prijatelje, nove zemlje, drugačije kulture
 - ◆ Naučite što znači timski rad
- ◆ Doprinesete projektima za dobro zajednice u kojoj živimo
 - ◆ Steknete iskustvo koje će vam sigurno pomoći pri odabiru budućeg zanimanja

... a imate slobodnog vremena, motivacije za rad u nevladinoj organizaciji i želju da svoju energiju posvetite društvenom aktivizmu, Centar za građansko obrazovanje vas poziva da postanete naš volonter/ka.

Prijave možete slati na info@cgo-cce.org

U OVOM BROJU PREPORUČUJEMO:

PHD PROGRAMS IN POLITICAL SYSTEMS AND INSTITUTIONAL CHANGE IMT LUCCA, ITALY

Scholarship / Financial aid: 15 scholarships each of 13.638,00 Euros gross available

Date: 3 years starting March 2009

Deadline: December 5, 2008

Open to: students

The PhD Program aims to make students familiar with analytical tools and methodologies of investigation elaborated within different contemporary traditions in social sciences, thereby providing the theoretical and practical knowledge necessary to both evaluate comparatively the performance of institutional systems, and elaborate proposals for structural reforms. The courses will especially focus on the historical, political, institutional and economic dynamics that have been characterising the development of European and ex Soviet countries after the Second

Word War. They will then consider among other topics: the institutional and decisional dynamics of European countries and the European Union including the trends towards multilevel governance both at the European and at the domestic level (federalisation, independent regulatory authorities, etc.); transatlantic relations EU-US; relations between politics, social processes and political economy decisions; paths of economic and political development; the institutional workings of international organisations; the characters of some geographical areas of special relevance.

Duration: 3 years

Language: Courses and seminars are held in English. Foreign PhD students are required to attend an Italian Language and Culture Course.

More information on:

http://www.imtlucca.it/phd_programs/political_systems/index.php

INTERNATIONAL EXCELLENCE SCHOLARSHIPS UNIVERSITY OF WOLVERHAMPTON, UK

Scholarship / Financial aid: a total of up to 2,000 pounds is offered

Date: one year

Deadline: 1 November 2008

Open to: international students who are non-EU nationals

Applications are welcomed from international students who are non-EU nationals. Applicants must be full-time or sandwich, undergraduate or postgraduate degree students of the University of Wolverhampton, and should be enrolled (or intending to enrol) at the University either for the first time, or for a second award.

Applications for this Scholarship are processed after your course commences, so you are encouraged to wait until you have arrived at the University before applying.

Successful candidates will be awarded two separate payments of ?1,000, a total of up to ?2,000. No additional payments will be made, and students will remain liable for the full cost of their tuition fees.

More information on:

<http://www.wlv.ac.uk/Default.aspx?page=8332>

CFA: RIO & LGI-OSI POLICY WRITING & ADVOCACY SKILLS DEVELOPMENT PROGRAMME FOR ROMA NGO LEADERS

Deadline: 01.10.2008

The Roma Initiatives Office (RIO) and the Local Government and Public Service Reform Initiative (LGI) of the Open Society Institute (OSI) opened a new initiative targeting the development of policy writing and advocacy skills of Roma NGOs, networks and experts in the countries of the decade of Roma Inclusion. The programme consists of 2 training events and the supported production of a policy brief to support the advocacy efforts of participants. It is designed to be run over a 2 month period. The programme is planned for the fall of 2008 and will take place in 5 countries: Macedonia, Montenegro, Romania, Serbia, and Slovakia. This choice was based on a balance of need and the ability of LGI's team to deliver in local languages. For more information, visit:

http://lgi.osi.hu/documents.php?id=2215&m_id=19

EIC Bilten – Evropski puls je elektronski časopis koji izlazi u sklopu EIC programa, a uz podršku fondacije Friedrich Ebert. Izdavač je Centar za građansko obrazovanje.

EIC Bilten – Evropski puls je zaveden u evidenciji medija Ministarstva kulture i medija pod rednim brojem 578. Urednik: Vladan Žugić; Uređivački kolegijum: mr Vera Šćepanović, Daliborka Uljarević,

Neđeljko Rudović, mr Dragan Stojović, mr Vladimir Vučinić

Tehnički urednik: Blažo Crvenica; Lektura: Milena Milunović; Lektura engleske verzije: Maja Mugoša; Prevod: mr Vera Šćepanović Njegoševa 36 / I Tel / fax: 081 / 665 – 112, 665 – 327 E-mail: eicbilten@cgo-cce.org

EIC Bilten – Evropski puls možete preuzeti na www.cgo-cce.org